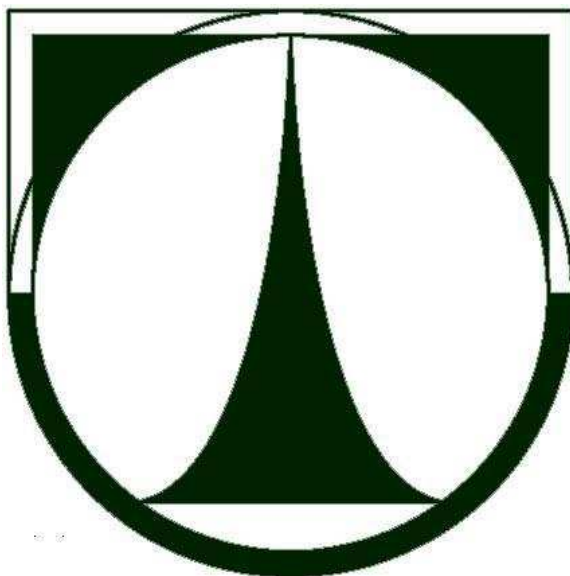

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2012

Bc. Kateřina Honzejková

Technická univerzita v Liberci
Ekonomická fakulta

Studijní program: **N 6208 – Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika**

Dopady finanční krize na odvětví ekonomiky Libereckého kraje

**Impacts of the Financial Crises to sectors of the economy of Liberec
County**

DP – EF – PE – 2012 – 20

Bc. Kateřina Honzejková

Vedoucí práce: prof. Ing. Ivan Jáč, CSc., katedra ekonomie

Konzultant: Ing. Tomáš Stránský, S group holding a.s.

Počet stran: 80

Počet příloh: 0

Datum odevzdání: 6. ledna 2012

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci dne 6. ledna 2012

Kateřina Honzejková

Poděkování

Děkuji touto cestou vedoucímu diplomové práce, profesoru Ing. Ivanu Jáčovi, CSc, za metodické pokyny, odborné vedení a cenné rady, které mi při zpracování diplomové práce poskytl. Také děkuji Ing. Tomáši Stránskému, svému konzultantovi, za věcné připomínky.

Anotace

Diplomová práce na téma „Dopady finanční krize na odvětví ekonomiky Libereckého kraje“ analyzuje a vyhodnocuje vybrané ukazatele jednotlivých odvětví ekonomiky v Libereckém kraji.

Teoretická část práce je zaměřena na fakta o vzniku finanční krize ve Spojených státech amerických, která postupně zasáhla celý svět a dala tak vzniku další kapitole v ekonomických dějinách světa. Poté je charakterizováno ekonomické celosvětové prostředí. Protože autorka studuje a zároveň žije v Libereckém kraji, je práce zaměřena na vyhodnocení jednotlivých ukazatelů v této oblasti. Z tohoto důvodu jsou v další krátké kapitole zmíněna nejdůležitější data o Libereckém kraji.

Praktická část je věnována konkrétním dopadům hospodářské krize na jednotlivá ekonomická odvětví, zabývá se stavem samosprávy, průmyslem, stavebnictvím či energetikou v Libereckém kraji. Díky úzké návaznosti hospodářské krize na fungování ekonomických subjektů je soustředěna pozornost na nezaměstnanost obyvatelstva v jednotlivých regionech, zadluženost fyzických a právnických osob, jejichž sídlo je v Libereckém kraji a následně různé způsoby vymožení dlužných pohledávek.

Hlavním cílem této práce je posoudit, zda vůbec a v jakých oblastech nejvíce zasáhla hospodářská krize Liberecký kraj.

Klíčová slova

Hospodářská krize, Exekuční řízení, Finanční krize, Insolvenční řízení, Nezaměstnanost, Pohledávka

Annotation

The Diploma thesis dealing with the topic of „Impacts of the Financial Crises to sectors of the economy of Liberec County“ analyses and appraises selected indicators of economic branches in Liberec district.

Theoretic part of the Diploma thesis is focused on facts about development of financial crisis in United States of America, that progressively affected whole world and created basis to further chapter in world economic history. Global economic conditions are characterized afterwards. Because the author studies and lives in Liberec district, the Diploma thesis is focused on evaluation of selected indicators in this area. This is also reason for mentioning significant data about Liberec district.

Practical part deals with specific impacts of economic crisis on particular branches of economic, self-government, industry, construction industry and power industry in Liberec district. Due to close relation of economic crisis with economic subjects this part focuses on unemployment in individual areas, indebted persons located in Liberec district and collecting debts.

Keynote of the Diploma thesis is to assess, which areas of Liberec district had been most affected by economical crisis.

Key Words

Economical crisis, Enforcement proceedings, Financial crisis, Insolvency proceedings, Unemployment, Debt,

Obsah

Seznam obrázků	11
Seznam tabulek	12
Seznam použitých zkratek	13
Úvod	14
2 Geneze finanční krize	16
2.1 Jak vznikla finanční krize	16
2.2 Reakce světových ekonomik na ekonomickou krizi	20
2.3 Ekonomika České republiky	22
3 Charakteristika Libereckého kraje	24
4 Vliv hospodářské krize na ekonomiku Libereckého kraje v letech 2008 – 2010	26
4.1 Vliv hospodářské krize na samosprávu Libereckého kraje	26
4.2 Vliv hospodářské krize na jednotlivá odvětví ekonomiky Libereckého kraje	36
4.2.1 Průmysl, energetika, stavebnictví	36
4.2.2 Ekonomické subjekty v Libereckém kraji v letech 2008 – 2010	41
4.3 Důsledky hospodářské krize na firmy a obyvatele Libereckého kraje	43
4.3.1 Vývoj nezaměstnanosti v jednotlivých regionech	43
4.3.1.1 Okres Česká Lípa	44
4.3.1.2 Okres Jablonec nad Nisou	45
4.3.1.3 Okres Semily	46
4.3.1.4 Okres Liberec	47
4.3.2 Růst zadluženosti firem a obyvatelstva	48
4.3.3 Vliv hospodářské krize na bonitu pohledávek	54
4.3.3.1 Vymáhání dlužných pohledávek jinou než soudní cestou	55
4.3.3.2 Vymáhání dlužných pohledávek soudní cestou – exekuční řízení	56
4.3.3.3 Vymáhání dlužných pohledávek soudní cestou – insolvenční řízení	63
5 Zhodnocení ukazatelů	71
5.1 Zhodnocení jednotlivých ukazatelů	71
5.2 Navržená řešení	73
Závěr	75

Seznam použité literatury	76
Seznam bibliografických záznamů	78
Ostatní literatura	80

Seznam obrázků

Obr. 1:	Tempo růstu reálného hrubého domácího produktu u vybraných zemí	21
Obr. 2:	Hrubý domácí produkt ČR	22
Obr. 3:	Mapa Libereckého kraje	25
Obr. 4:	Podíl jednotlivých daní na celkových příjmech Libereckého kraje v roce 2008	34
Obr. 5:	Podíl jednotlivých daní na celkových příjmech Libereckého kraje v roce 2009	35
Obr. 6:	Podíl jednotlivých daní na celkových příjmech Libereckého kraje v roce 2010	35
Obr. 7:	Počet zaměstnaných osob v oblasti průmyslu v celé ČR	37
Obr. 8:	Nové průmyslové zakázky	40
Obr. 9:	Vývoj zadluženosti v letech 2000-2009 v mld. Kč	49
Obr. 10:	Počet bankovních a nebankovních úvěrů domácnostem v tis	51
Obr. 11:	Regionální vývoj počtu dotazů obyvatelstva týkající se dluhové problematiky	52
Obr. 12:	Meziroční dynamika růstu a stavy bankovních úvěrů v ČR	54
Obr. 13:	Porovnání nápadu návrhů na výkon rozhodnutí a návrhů na nařízení exekuce	57
Obr. 14:	Počet nařízených exekucí v České republice jednotlivých letech	60
Obr. 15:	Počet uhrazených exekucí v České republice jednotlivých letech	62
Obr. 16:	Počet nařízených exekucí v České republice jednotlivých letech	63
Obr. 17:	Vývoj insolvenčních řízení v jednotlivých krajích v letech 2008 – 2010	65
Obr. 18:	Počet firem v insolvenci na 1000 ekonomických subjektů v roce 2009	69

Seznam tabulek

Tab. 1:	Rozpočet města Česká Lípa v letech 2008 – 2010	30
Tab. 2:	Rozpočet města Semily v letech 2008 – 2010	30
Tab. 3:	Rozpočet města Jablonec nad Nisou v letech 2008 – 2010	31
Tab. 4:	Rozpočet města Liberce v letech 2008 – 2010	32
Tab. 5:	Rozpočet Libereckého krajského úřadu v letech 2008 – 2010	33
Tab. 6:	Počet průmyslových podniků v Libereckém kraji v letech 2008 – 2010	38
Tab. 7:	Stav spotřeby v energetickém průmyslu v Libereckém kraji v letech 2008 – 2010	39
Tab. 8:	Stavební průmysl v Libereckém kraji v letech 2008 – 2010	39
Tab. 9:	Výše průměrných mezd v jednotlivých oblastech průmyslu v Libereckém kraji	40
Tab. 10:	Vznik a zánik ekonomických subjektů	41
Tab. 11:	Ekonomické subjekty podle právních norem působící v Libereckém kraji	42
Tab. 12:	Nezaměstnanost v okrese Česká Lípa v jednotlivých měsících roků 2008 – 2010	44
Tab. 13:	Nezaměstnanost v okrese Jablonec nad Nisou v jednotlivých měsících roků 2008 – 2010	45
Tab. 14:	Nezaměstnanost v okrese Semily v jednotlivých měsících roku 2008 – 2010	46
Tab. 15:	Nezaměstnanost v okrese Liberec v jednotlivých měsících roku 2008 – 2010	47
Tab. 16:	Statistika insolvenčních řízení v Libereckém kraji	70

Seznam zkratek

AOP	Asociace občanských poraden
CDO	Zajištěné dluhové obligace
CDS	Swapy úvěrového selhání
ČMKOS	Českomoravská konfederace odborových svazů
ČR	Česká republika
EU	Evropská Unie
Fed	Americká centrální banka
HDP	Hrubý domácí produkt (<i>Gross Domestic Product</i>)
MŠMT	Ministerstvo školství a tělovýchovy
RHDP	Reálný hrubý domácí produkt
OSŘ	Občanský soudní řád
SRN	Spolková republika Německo
USA	Spojené státy americké

Úvod

Americká finanční krize odstartovala v roce 2007 a rychle přerostla do celosvětové ekonomické krize. Rok 2008 znamenal začátek krize reálné ekonomiky, která byla následována hospodářskou recesí. Pád americké banky Lehman Brothers, krach největší americké pojišťovací společnosti AIG, téměř současné zhroucení akcií na všech světových burzách, 30 milionů lidí bez práce, celkový účet za ekonomickou krizi v bilionech eur a ztráta celoživotních úspor statisíců lidí. To je jen malý výčet dopadů finanční krize.

Hlavním důvodem, proč jsem si vybrala téma „Dopady finanční krize na odvětví ekonomiky Libereckého kraje“ pro vytvoření diplomové práce, je to, jak silně zasáhla do životů nás všech. Zaměstnaných lidí, důchodců, matek na mateřské dovolené, zaměstnavatelů, krizových manažerů, do investičních projektů, do státního rozpočtu, zkrátka do všech sfér našeho života. Protože jsem obyvatelkou Liberce, rozhodla jsem se analyzovat jednotlivé odvětví ekonomiky spadající právě do tohoto regionu.

Od počátku nového tisíciletí do roku 2008 došlo až k nebývalému blahobytu, k rozvoji realitního trhu, kdy až neúměrně vzrostly ceny nemovitostí a to nejen v České republice. Do roku 2008 mnoho rodin investovalo veškeré úspory do nemovitostí. Snad i díky nedůslednému dohledu nad bankovními úředníky, jejichž prací je sjednávání úvěrů, splnilo mnoho zájemců podmínky žádostí o úvěr, aniž by byla důkladně prověřena jejich majetková situace.

Díky ekonomické krizi mnoho občanů ztratilo svou práci a nebyli schopni dostát svým závazkům. O své nemovitosti byli připraveni právě těmi bankovními ústavy, díky jejichž poskytnutým úvěrům své nemovitosti původně získali.

Snad nejzákladnější morální vlastností nás všech by měla být schopnost dostát svým závazkům. Ve svém zaměstnání se každý den setkávám s osudy lidí, které ať už přímo či nepřímo zasáhla hospodářská krize, přišli o zaměstnání, jejich soukromý majetek byl zpeněžen bankovním ústavem z důvodu neplacení hypotečního úvěru, popřípadě se zaměstnanci, kterým jejich zaměstnavatel nevyplácí mzdy z důvodu platební neschopnosti. Otázkou je, zda hospodářská krize měla dopad i na platební morálku v podnikatelské sféře.

Prvotní i druhotná platební neschopnost firem a osob vyvolala dominový efekt. Je to začarovaný kruh, ze kterého se lze dostat jen stěží bez finanční újmy.

Cílem této diplomové práce není globálně hodnotit ekonomickou krizi a její následky pro Liberecký kraj, ale poukázat na jednotlivá vybraná odvětví ekonomiky kraje zasažené hospodářskou recesí.

V první části diplomové práce se zabývám počátkem vzniku a vývojem finanční krize ve Spojených státech amerických a rozšířením do ostatních států světa.

V následující kapitole uvádím fakta o stavu celosvětové ekonomiky a o stavu ekonomických odvětví Libereckého kraje a též krátce charakterizuji Liberecký kraj.

V další části se již konkrétně zabývám jednotlivými odvětvími běžného života, která byla zasažena ekonomickou krizí. Zabývám se stavem samosprávy, jednotlivými odvětvími průmyslu, na to navazující nezaměstnaností, s ní spojenou zadlužeností a vymožením dlužných pohledávek.

Cílem této diplomové práce je posoudit jakým způsobem, popřípadě zda zasáhla ekonomická krize Liberecký kraj.

Stanovení předpokladů a cílů

Zda finanční krize zasáhla Liberecký kraj?

V jakých oblastech a v jaké míře?

2 Geneze finanční krize

Finanční krize zasáhla ekonomiky všech států, některé více a rychleji, jiné méně a pomaleji. Není snad žádné odvětví, které by mohlo odpovědně říci, že zasaženo nebylo. Kdo je odpovědný za druhou nejhorší ekonomickou krizi po Velké hospodářské krizi z 30 let 20. století? V následující podkapitole je vysvětlen vznik finanční krize v USA a její následné rozšíření do ostatních ekonomik světa včetně České republiky.

2.1 Jak vznikla finanční krize

„Finanční krize je plodem nepoctivosti na straně finančních institucí a nekompetentnosti na straně politiků. Americký finanční systém selhal ve svých dvou klíčových druzích odpovědnosti: řešení rizika a alokaci kapitálu. Je smutné, že mnohé z nejhorších prvků finančního systému USA – toxické hypotéky a praktiky, které k nim vedly – byly exportovány do zbytku světa. To vše se dělo ve jménu inovace a jakákoli regulatorní iniciativa byla zavrhována s odůvodněním, že by inovaci ohrozila. Tak se inovovalo, ale nikoli způsobem, která by ekonomiku posílil. Nejlepší mozky v USA věnovaly svůj talent na obcházení standardů a regulací, zajišťujících efektivní chod a bezpečnosti bankovního systému. Bohužel úspěšně a my všichni – majitelé domů, zaměstnanci, investoři, daňoví poplatníci – za to zaplatíme.“¹

Jak to ale všechno začalo? Vinu na celosvětové finanční krizi nese odvětví, které se vymklo kontrole již od 80. let. USA samozřejmě postihly i jiné finanční krize, každá následující však byla větší a horší než ta předcházející a banky na nich vydělaly velké množství peněz. Toto odvětví bylo stále chamtivější, nenasytnější a nemorálnější.

V 30. letech 20. století, 24. října 1929, postihl USA krach na newyorské burze, což byl největší krach ve finančních dějinách světa. Od skončení krize v roce 1932 v USA panoval téměř čtyřicet let velmi stabilní ekonomický systém. Finanční trh byl regulován a spořitelny

---

¹ KLVAČOVÁ, E., MRÁČEK, E., MALÝ, J., WAWROSZ, P., SEREGHYOVÁ, J., Světová ekonomická krize: příčiny, projevy, perspektivy, s. 9.

nesměly spekulovat s vklady svých střadatelů. Investiční banky byly tvořeny soukromými investory, kteří každé své rozhodnutí kam investovat velice zvažovali.

V 80. letech finanční služby zaznamenaly velký nárůst obliby. Investiční banky prodávaly své akcie, aby měly kapitál a lidé z Wall Street, bankéři, agenti, začali bohatnout. Můžeme říci, že v tomto období odstartoval finanční boom. Rok 1982 zaznamenal první úspěch finančních institucí. Spořitelny a malé banky směly investovat peníze svých střadatelů. Tím začala postupná deregulace finančního sektoru. Bohužel povolení investic zapříčinilo krach většiny spořitelen a střadatelé zaplatili za své spořitelny přes 100 milionů dolarů.

Deregulace pokračovala i v 90. letech, finanční sektor a lidé z Wall Street se stali vlivnějšími, až téměř ovládali politický systém v USA. To potvrzuje i povolení fúze tří velkých společností v roce 1998 a to Citigroup, Citicorp a Travelers Group, díky níž vznikla největší finanční společnost na světě Citigroup. Fúze takové velikosti byla Glass-Steagallovým zákonem zakázána, avšak díky vlivu finančního sektoru na vládu USA byl přijat nový zákon, který fúzi umožnil. Ani toto období se nevyhnulo ztrátě. Investiční banky začaly spekulovat s akciemi internetových firem a ztráta činila téměř 5 miliard dolarů. Dle vyšetřování Komise pro cenné papíry, analytici investičních firem záměrně nadhodnocovali akcie firem, které již byly na pokraji zhroutení.

V těchto letech vznikl i nový produkt. Inovativní finanční produkt, derivát, který dle ekonomů snižuje rizika na trhu, ale ve své podstatě naopak destabilizoval trh. Na neregulovaném trhu deriváty představovaly hodnotu až 50 bilionů dolarů. Přestože existovaly návrhy zákonů na regulaci těchto derivátů, nikdy nebyly regulovány. Banky byly tak silně závislé na výnosech z derivátů, že jejich veškerou snahou bylo bojovat za čím dál větší deregulaci finančního sektoru. V roce 2000 byl přijat zákon zakazující deregulaci derivátů.

Počátkem nového tisíciletí se stal finanční sektor nejvýnosnějším, nejmocnějším a nejvlivnějším z celé své historie. Mezi nejvlivnější a největší společnosti finančního sektoru USA patřily investiční banky Goldman Sachs, Morgan Stanley, Lehman Brothers, Merrill Lynch, Bear Stearns, finanční korporace JP Morgan, Citigroup, investiční pojišťovny AIG, MBIA, AMBAC a ratingové agentury Moody's, Standard & Poor's a agentura Fitch.

Ve starém systému půjčování finančních prostředků stál vždy pouze žadatel o úvěr a věřitel. Splátky úvěru byly připisovány vždy jen věřiteli. Nový systém sekuritizace již změnil cestu peněz zpět. Žadatel o úvěr si půjčil peníze od věřitele, který následně svou pohledávku postoupil investiční bance. Investiční banka vytvořila z tisíců různých půjček soubor, který je nazván jako „komplexní derivát“, tedy zajištěné dluhové obligace, dále jen CDO, a tento soubor investiční banka prodala investorovi. Splátky úvěru v systému sekuritizace nejsou zasílány věřiteli, ale investorovi. Díky systému sekuritizace došlo k zapojení investorů z celého světa do finančních obchodů na americkém finančním trhu.

„Sekuritizace je určitý obchodní model, který vznikl na finančním trhu a jehož problémem se stala netransparentnost, za kterou byla skryta nízká kvalita mnohých podkladových aktiv a s tím spojená rizika.“²

Investiční banky platily ratingovým agenturám, aby ohodnotily kvalitu CDO, z valné většiny byly ohodnoceny nejvyšším ratingem, tedy AAA. Díky takto vysokému ohodnocení se obligace staly nejprodávanějším segmentem na finančním trhu. *„Ratingové hodnocení má v současné době charakter oligopolního odvětví s poměrně vysokými vstupními bariérami a je vlastně typickým příkladem nedokonalé konkurence na finančních trzích.“³*

Věřitelům nezáleželo na finanční a sociální situaci žadatele, zda bude moci v budoucnu splácet svůj dluh. Věřitelům i investičním bankám šlo především o zisk, z toho důvodu byly rizikové půjčky poskytovány co nejvíce.

Tyto rizikové půjčky neboli podřadné půjčky obsahovaly vysoké úroky. Jelikož hypoteční agenti byli hodnoceni dle počtu uzavření nových smluv a za uzavření podřadné půjčky jim byly připisovány vyšší bonusy, staly se rizikové půjčky nejčastěji poskytovaným úvěrem.

Protože si mohl hypotéku dovolit každý, ať už jeho finanční situace umožňovala koupi nemovitosti či ne, rostl počet hypoték, rostly ceny nemovitostí, došlo k masivnímu rozmachu

---

² KLVAČOVÁ, E., MRÁČEK, E., MALÝ, J., WAWROSZ, P., SEREGHYOVÁ, J., Světová ekonomická krize: příčiny, projevy, perspektivy, s. 34

³ KLVAČOVÁ, E., MRÁČEK, E., MALÝ, J., WAWROSZ, P., SEREGHYOVÁ, J., Světová ekonomická krize: příčiny, projevy, perspektivy, s. 36

stavebnictví a tím vznikala i finanční bublina. Ceny nemovitostí se stále šplhaly výš a výš a tím i nenasytnost finančního sektoru. Banky poskytovaly na 150 druhů hypoték.

Největší pojišťovna světa, AIG, poskytovala swapy úvěrového selhání, dále jen CDS. Můžeme říci, že jde o další inovaci. Pokud investor vlastnil CDO, CDS představovala pojistku pro případ ztráty hodnoty CDO. Pojišťovna AIG by v případě ztráty musela rozdílnou výši uhradit. CDS se staly obchodovatelnými díky premii, kterou obsahovaly. Hodnota obchodu se swapy dosáhla částky 62 bilionů dolarů.

Již v roce 2006 díky navýšení úrokových sazeb většina amerických dlužníků zjistila, že není schopna splácet své dluhy. Většina druhořadých hypoték obsahovala pohyblivou sazbu úroku, většina dlužníků patřila do rizikové skupiny a tím hypoteční bublina praskla. Majitelé nemovitostí přestali splácet své hypotéky, a přestože docházelo k nucenému zabavování nemovitostí, investiční banky se ocitly bez kapitálu.

Můžeme pouze odhadovat, ale rok 2007 nejspíše oficiálně odstartoval začátek ekonomické a finanční krize. Na největší investiční společnosti Citigroup se snesla kritika ze strany finančních analytiků a bylo jim doporučeno snížit výši dividend z důvodu nedostatku kapitálu. Další ranou finančnímu trhu byl v březnu 2008 kolaps banky Bear Stearns, která byla prodána bance JP Morgan s podporou Americké centrální banky, dále jen Fed. V září 2008 přišel další šok a to pád investiční banky Lehman Brother, investiční banka Merrill Lynch byla převzata Bank of America a i největší pojišťovna světa AIG byla na pokraji kolapsu. Tuto pojišťovnu zachránilo jen převzetí Fedem.

Tento pád největších finančních gigantů amerického finančního prostředí způsobil pád akcií na burzách světa. Především díky sekuritizaci zahraniční investoři velmi silně pocítili finanční ztrátu vyplývající z krachu amerických investičních společností. Asi poprvé mnoho lidí odsoudilo globalizaci, protože vinou krachu amerického úvěrového sektoru se dostalo do problému více zemí světa. Většina bank přestala půjčovat peníze, a pokud půjčila, tak ve výběru svých dlužníků byla velice opatrná. Lidé přestali nakupovat zbytečné, luxusní věci, jejich nákupy se omezily na zboží denní potřeby. Tím se zastavil odbyt, zboží zůstávalo ve skladech, firmy neměly tržby, propouštěly své zaměstnance a tím se i lidé dostali do finančních problémů. Je to začarovaný kruh, ze kterého se lze dostat velice těžko.

2.2 Reakce světových ekonomik na ekonomickou krizi

Rok 2006 znamenal růst globální ekonomiky. Mnoho zemí zaznamenalo míru nezaměstnanosti na svém historickém minimu. Ekonomika Německa a také Japonska zaznamenala silný růst. Díky výhodným úrokovým sazbám docházelo k nárůstu nákupů nemovitostí, ale díky poměrně velkému zájmu o ně i ke zvýšení jejich cen. Díky sníženému dohledu nad bankovním sektorem dostal možnost čerpat hypoteční úvěr i vyšší počet žadatelů, kteří neměli v budoucnosti zajištěné dostatečné množství finančních prostředků na splácení svých závazků.

V roce 2007 došlo k útlumu na americkém realitním trhu a to především díky nesplácení hypotečních úvěrů, které byly součástí rizikových aktiv amerických bank, ale i věřitelů z celého světa. Došlo k nervózní atmosféře nejen v USA, ale i v Evropě, Číně a jiných zemích světa. Situaci nezlepšil ani Fed, který rapidně snížil úrokovou sazbu. Ekonomická krize dosáhla globálních rozměrů a stala se světovou ekonomickou krizí.

„Zpočátku panovaly představy, že finanční krize zasáhne spíše Evropu a Asii než USA, protože USA byly v převážně dlužnické pozici a finanční šok postihuje v první řadě věřitele. Ukázalo se však, že odlišná struktura ekonomik (především podílů výdajových složek HDP) následně favorizovala spíše Asii a velké rozvíjející se ekonomiky obecně. Ty nakonec posílily své pozice – Čína se stala v roce 2009 světovou ekonomikou číslo dvě.“⁴

Americké ekonomice se zhoršilo vnitřní zadlužení a zároveň zahraniční investoři ztratili zájem investovat do amerických aktiv.

„Spojené státy stojí v čele zemí snažících se současnou krizi léčit obrovským naléváním peněz do ekonomiky. Tento způsob „řešení“ povede pro nejbližší období k tomu, že velké globální nerovnováhy, které pomohly finanční krizi vyvolat, se v průběhu jejího léčení budou ještě prohlubovat. Ve Spojených státech amerických se ještě posílí „žítí na dluh“.“⁵

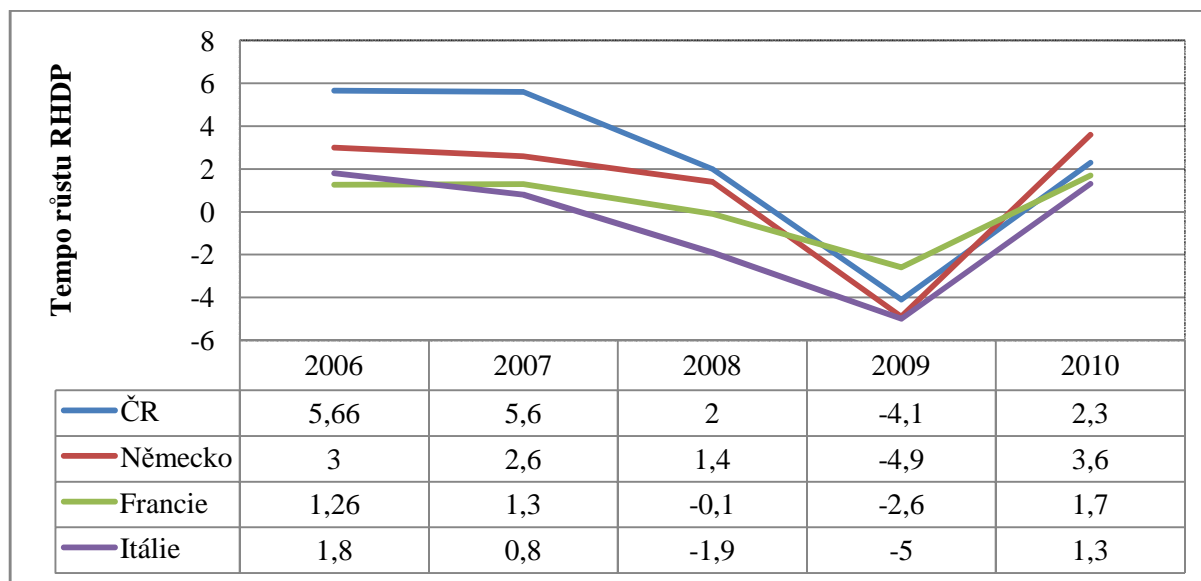
Reálný hrubý domácí produkt je významným indikátorem ekonomického růstu země, díky němuž můžeme porovnávat vývoj meziročního tempa růstu ekonomiky, dále jen RHDP.

---

⁴ <http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/p/1156-10>

⁵ Janáčková, S. Krize eurozóny a dluhová krize vyspělého světa, s. 42

Níže uvedený obrázek č. 1 podává přehled o tempu růstu RHDP vybraných velkých ekonomik.

Zdroj: vlastní

Obr. 1: Tempo růstu reálného hrubého domácího produktu u vybraných zemí

RHDP v zemích Evropské unie v roce 2006 a 2007 rostl meziročně o 3 %. V roce 2008 došlo ale ke snížení tempa růstu o pouhých 0,3 %. Rok 2009 znamenal první větší propad růstu RHDP a to až o 4 %. Menší ekonomiky Unie a skandinávské země vykazovaly rychlejší tempo růstu RHDP, na rozdíl od velkých ekonomik jako například Francie, Itálie a Velké Británie, jejichž růst v letech 2006 – 2008 rostl pomaleji než průměr ostatních zemí. Německo, dosud největší ekonomika Evropy, zaznamenala v roce 2009 propad tempa růstu RHDP až o 4,7 % HDP.

Výdaje na konečnou spotřebu domácností ve státech Evropské unie se od roku 2006 postupně snižovaly. Objem výdajů rostl v roce 2006 o 2,4 %, v roce 2007 o 2,1 %, v roce 2008 o 0,6 % a v roce 2009 o 1,7 %. Velmi rychle zareagovalo Německo na blížící se krizi a díky opatřením se propad spotřeby německých domácností snížil pouze o 0,2%.

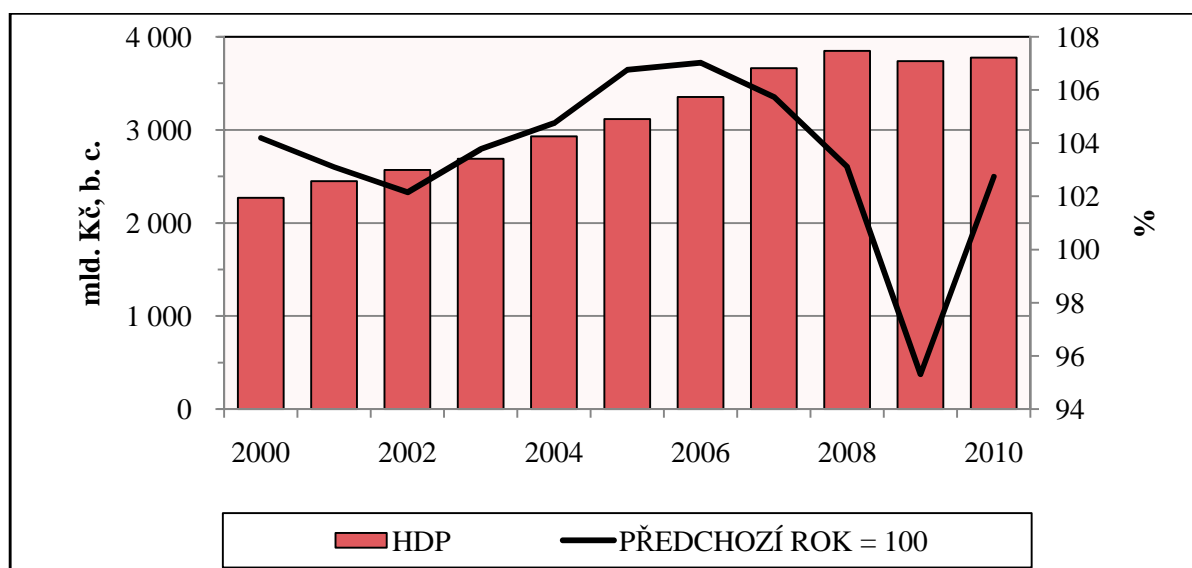
Německo a Francie, jako první a na delší dobu i jediné, využívaly veřejné prostředky ke zmenšení dopadu recese na své ekonomiky. Německo rozdělilo svá široká opatření ke zmírnění špatného vývoje ekonomiky přesně mezi tři segmenty – domácnosti, firmy i stát s myšlenkou, že následky krize musí nést jednotlivé segmenty stejnou mírou.

2.3 Ekonomika České republiky

„Česká republika se vyhnula prvé fázi finanční krize, dopadla na ni ovšem následná hospodářská recese, dovezená převážně ze zahraničí prostřednictvím poklesu poptávky po našich vývozech. Recese však přinesla velký propad příjmů a razantně zvýšila výsledný deficit státního rozpočtu.“⁶

Během roku 2008 došlo k výraznému zpomalení globální ekonomiky. Česká ekonomika je silně exportně orientována. Díky poklesu zájmu zahraničních firem o zboží českých exportérů došlo k poklesu české produkce. Především recesí zasažené Německo a země východní Evropy představovaly pro české podniky životně důležité partnery.

HDP České republiky rostl v letech 2006 – 2007 rychleji než většina zemí Evropské unie. Jak již bylo uvedeno ve výše uvedeném obrázku č. 1 téměř o 6 %. Následný pokles HDP o 4 % v roce 2009 byl prakticky stejný jako u ostatních zemí Evropské Unie. Dopad na ekonomiku České republiky byl větší, a to z důvodu vyššího růstu HDP v předchozích letech.

Zdroj: ČNB

Obr 2: Hrubý domácí produkt ČR

Česká republika zaznamenala v letech 2006 – 2008 růst výdajů na konečnou spotřebu domácností o 14,4 % oproti bázi z roku 2005, v rámci zemí OECD se jednalo o druhý

⁶ Janáčková, S. Krize eurozóny a dluhová krize vyspělého světa, s. 33

nejrychlejší růst. V roce 2009 se spotřeba domácností snížila pouze o 0,2 %, což znamená, že Česká republika, co se týká výdajů na konečnou spotřebu, byla postižena jen nepatrně. Nejvíce byl postižen Island, kde propad výdajů na spotřebu domácností činil -16 %.

Nezaměstnanost v roce 2008 stále stagnovala na své úrovni 4 %. Počátkem hospodářské recese a následné nutnosti udržet aktivitu ekonomických subjektů ve všech odvětvích ekonomiky stoupla nezaměstnanost na průměr 7 %. V roce 2010 nezaměstnanost ještě vzrostla o 0,5 %.

Mzdy a platy vyplacené v ekonomice v roce 2009 klesly o 6 % oproti roku 2008. Sociální pojištění hrazené zaměstnavatelem a náhrady zaměstnancům poklesly o 5 %.

Finanční sektor České republiky je hodnocen jako velmi silný, žádná z bank působících v ČR se nedostala do větších problémů, došlo ke zpřísnění úvěrových podmínek pro žadatele. Podnikům jako žadatelům o úvěr byly poskytovány půjčky omezeně a velmi opatrně, domácnostem nebylo půjčováno prakticky vůbec.

Otevřenost a návaznost naší ekonomiky na eurozónu považuje Českou republiku jako jednoho z členů hospodářského prostoru zemí platících eurem, díky koruně však na jiné úrovni. Růst cenové hladiny byl způsoben především flexibilním kurzem koruny, zhodnocováním, což znamená pro české podnikatele a firmy klást větší důraz na konkurenceschopnost. Značná část podnikatelů žádala o zavedení eura z důvodu měnicího se kurzu koruny. Větší problém než kurz však znamenalo razantní snížení poptávky ze strany zahraničních odběratelů po českém zboží.

Česká koruna však brzdí ekonomické výkyvy ostatních zemí. České banky mají jinou strukturu aktiv než jejich mateřské společnosti, jsou tedy zdravějšími i z důvodu dostatečného množství vlastních prostředků.

V roce 2008 byla míra inflace v České republice zaznamenána ve výši 6,3 %, rok 2009 byl poznamenán silným poklesem na 1 % a v roce 2010 byl pouhý lehký skok na míru 1,5 %.

3 Charakteristika Libereckého kraje

Liberecký kraj se rozprostírá mezi Ústeckým krajem na západě a Královéhradeckým krajem na východě Čech. Severní část kraje se dělí o hranici s Polskem a Německem a jižní část sousedí se Středočeským krajem. Je nejseverněji položeným krajem České republiky a svou rozlohou a počtem obyvatelstva je druhým nejmenším krajem.

Lesní a orná půda pokrývá značné území Libereckého kraje, jen na malé části je osídleno. Pro velkou pestrost přírodních ekosystémů a velký počet botanicky i zoologicky chráněných území se řadí do významných lokalit České republiky.

Nejvýznamnější vrchol kraje se nazývá Ještěd. Vysílač a hotel postavený do tvaru rotačního hyperboloidu společně s lyžařským areálem Ještěd patří mezi nejvyhledávanější místa v kraji. Jizerské hory jsou svou výškou a nenáročnými terény velice vyhledávané cykloturisty a lyžaři.

Liberecký kraj je partnerem v projektu Euroregion Neisse-Nisa-Nysa, prvním vytvořeným euroregionem v České republice. Vznikl 21. prosince 1991. Region tří sousedících zemí, tedy Trojzemí, zahrnuje Českou republiku, Spolkovou republiku Německo a Polsko a jeho aktuální rozloha měří 13.254 km².

Liberecký kraj tvoří čtyři okresy: Česká Lípa, Liberec, Jablonec nad Nisou a Semily. Celkový počet obcí v kraji činí 215 a celkový počet obyvatel je 439 000. Největší koncentrace obyvatelstva se nachází v okrese Liberec a Jablonec nad Nisou, nejméně v okrese Semily. Ve statutárním městě Liberec žije přes 100 000 obyvatel a v druhém největším městě Jablonci nad Nisou 45 000 obyvatel.

Liberecký kraj je zaměřen spíše průmyslově. Dříve převažoval sklářský průmysl, výroba bižuterie a textilní průmysl. Dlouhá tradice těchto průmyslových výrobků byla utlumena v minulých letech především velkým exportem čínských producentů do celého světa, kteří nabízeli levnější produkty.

Mezi další průmyslová odvětví v Libereckém kraji patří zpracování plastů, stavebnictví, strojírenství, zpracovatelský průmysl a automobilový průmysl. Aktuálně nabývá na důležitosti i zemědělství, protože se zvyšuje zájem o Bio zemědělství.

Liberecký kraj se podílel na tvorbě celkového hrubého domácího produktu České republiky v roce 2008 3,1 %, v roce 2009 2,9 % a v roce 2010 3,1 %.

Zdroj: http://www.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/charakteristika_kraje
Obr. 3: Mapa Libereckého kraje

4 Vliv hospodářské krize na ekonomiku Libereckého kraje v letech 2008 - 2010

Tato kapitola je zaměřena na vliv hospodářské krize na jednotlivá odvětví ekonomiky Libereckého kraje České republiky, zejména na průmysl, stavebnictví a energetiku. Dále na krizí ovlivněnou nezaměstnanost, stav samosprávy Libereckého kraje a zadluženost obyvatelstva a firem. Se zadlužeností souvisí i ochrana věřitelů před dlužníky a způsoby zajištění jejich pohledávek. V případě nepříznivého vývoje dlužníka i možnosti a způsoby jejich vymáhání.

Rok 2008 byl počátkem hypoteční krize v USA, propukla celosvětová ekonomická krize, rok 2009 znamenal počátek recese ekonomiky ČR a rok 2010 byl ekonomicky silnějším než rok předchozí.

4.1 Vliv hospodářské krize na samosprávu Libereckého kraje

V této kapitole je poukázáno na stav veřejných rozpočtů v době finanční krize.

Státní správou rozumíme systémovou, trvalou, organizovanou a plánovitou činnost, která slouží především ve veřejném zájmu. V centralizovaném pojetí určuje výhradního vykonavatele státní správy stát. V decentralizovaném pojetí, tedy v dnešní podobě, je státní správa rozdělena do dvou větví:

- Veřejná správa – výkon státní správy je prováděn státem prostřednictvím svých ministerstev a ostatních veřejnoprávních organizací
- Samospráva – výkon samosprávy je zabezpečován fungováním obcí a krajů, neboli fungováním veřejnoprávních korporací

Obec jako základní územní samosprávný celek spolu s krajem, který je vyšším územně samosprávným celkem, vykonávají výkon samosprávy.

Obec je tvořena obyvatelstvem žijícím na jejím území. Základní znaky obce jsou území, obyvatelstvo a působnost v rámci hranice obce. Obce vykonávají samosprávu v rámci samostatné působnosti a další úkoly v rámci přenesené působnosti. Podrobně rozlišujeme obce, města, obce s rozšířenou působností, statutární města a hlavní město Prahu. Obce se řídí zákonem č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení).

Obce plní funkce vymezené zákonem v samostatné nebo přenesené působnosti. Samostatnou působností můžeme chápat zajištění veřejných statků, o způsobu jejich financování, hospodaření s rozpočtem obce, zabezpečování ekonomického a sociálního rozvoje obce. Přenesená působnost obce je charakterizována rozšířením pravomocí obce, například vydáváním cestovních pasů, vydáváním občanských průkazů, krizovým řízením.

Základní orgány obce tvoří zastupitelstvo obce, rada obce, starosta, jeho spolupracovníci a obecní úřad. Zastupitelstvo obce je voleným orgánem a rozhoduje o rozpočtu obce, úvěrech a půjčkách, dotacích, o neziskových organizacích, nemovitém a movitém majetku obce, pohledávkách a závazcích, splátkách a dalším hospodaření obce.

Rada obce je výkonným orgánem obce. V čele rady obce stojí starosta nebo primátor a jeho zástupci. Do pravomocí rady obce patří například zabezpečení plnění usnesení zastupitelstva obce, příprava podkladů pro jednání zastupitelstva obce, zajišťuje hospodaření obce, vykonává rozpočtová opatření nebo plní funkci zřizovatele.

Starosta je osobou jednající navenek za obec. Místostarosta zastupuje starostu v jeho nepřítomnosti. Starosta, místostarosta a tajemník tvoří obecní úřad.

V roce 1997 byl přijat zákon č. 347/1997 Sb. o vyšších územních samosprávných celcích, který dal vznik krajům. Do této doby byl dáván důraz na fungování regionů, tedy okresů. Fakticky kraje vznikly v roce 2000 a to na základě přijetí zákona č. 129/2000 Sb. o krajích (krajských zařízeních). Základní znaky kraje jsou úplně stejné jako znaky obce, tedy území, obyvatelstvo a působnost v rámci hranice obce.

Kraj vykonává činnost v samostatné i přenesené působnosti. V rámci samostatné působnosti kraj zabezpečuje veřejné služby, spravuje vlastní majetek, dbá o územní rozvoj, o ekonomický rozvoj, hospodaří s rozpočtem včetně zabezpečení kontroly hospodaření kraje. Přenesená působnost kraje obnáší zabezpečování školství v rámci území kraje, památkovou

péči, sociální péči, zdravotnictví, územní plánování, pozemní komunikace, odpady nebo životní prostředí, rybářství.

Orgány kraje jsou zastupitelstvo kraje, rada kraje, hejtman a krajský úřad.

Hejtman kraje je osobou jednající navenek za kraj. Hejtmana zastupují náměstkové. Krajský úřad je výkonným orgánem kraje.

Vztah mezi obcí a krajem by měl být výsledkem efektivního fungování samosprávy. Součinností obou článků samosprávy by mělo docházet k efektivnímu využívání finančních prostředků.

„Každá obec musí vytvářet svůj rozpočet na období jednoho kalendářního roku, podle něhož hospodaří. Rozpočty obcí jsou součástí soustavy veřejných rozpočtů, do které dále patří rozpočty krajů, dobrovolných svazků obcí, rozpočty příspěvkových organizací zřizovaných územními samosprávnými celky, případné fondy krajů a obcí.“⁷

Struktura rozpočtu je dána dle Vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě. Rozpočet obce popřípadě kraje zobrazuje příjmy, výdaje, závazky, pohledávky, finanční zdroje i určitý vývoj obce v budoucím období. Rozpočet obce může být vyrovnaný, schodkový či přebytkový.

Příjmy obce – příjmy z vlastního majetku, z vlastní činnosti, dary, daňové příjmy, místní poplatky, dotace, úvěry, výnosy z úvěrů, správní poplatky aj.

Výdaje obce – běžné výdaje sloužící k úhradě provozu obecního úřadu, na udržení veřejných služeb, veřejné zakázky

„V roce 2010 celkový počet dokončených veřejných zakázek v celé České republice činil 9049, za které zadavatelé zaplatili téměř 234 miliard korun bez DPH. Kdežto v předchozím roce 2009 bylo 8960 dokončených veřejných zakázek a zadavatelé za ně zaplatili 204 miliard

---

⁷ SVAZ MĚST A OBCÍ ČR, Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách v roce 2010, s. 28

korun bez DPH. Z celkového počtu 9049 veřejných zakázek bylo celých 40 % zadáno kraji a obcemi.“⁸

Rozpočtový proces lze definovat jako posouzení příjmů obce, od kterých jsou odečteny veškeré její výdaje. Suma, která je poté vypočtena, může být použita dle budoucího vývoje a plánu rozvoje. Po schválení rozpočtu obce v novém roce již hospodaří v souladu s novým rozpočtem. Po skončení kalendářního roku obce vykazují své hospodaření do závěrečného účtu, který dostatečně hodnotí splnění rozpočtu obce.

V níže uvedených tabulkách jsou postupně uvedeny městské rozpočty okresních měst pro roky 2008, 2009 a 2010.

Okres Česká Lípa je nejzápadnějším okresem Libereckého kraje, ve kterém žije 104 tis. obyvatel a patří do něho celkem 57 obcí. Rozlohou je největším okresem kraje. Okresním městem je město Česká Lípa.

Níže uvedená tabulka č. 1 podává přehled o rozpočtu města v jednotlivých letech. Rok 2008 znamenal vyrovnaný městský rozpočet, kdežto v letech 2009 a 2010 již byl poznamenán schodky a to narůstajícími.

V roce 2009 město přijalo největší výnos z daňových příjmů, byť byl tento rok poznamenán začínající hospodářskou recesí a v okrese byla ukončena činnost spousty ekonomických subjektů. Mezi největší daňové příjmy města v roce 2009 patřila daň z přidané hodnoty, díky níž bylo vybráno celkem 170 526 tis. Kč a daň z příjmu právnických osob, ze které přibýlo do městského rozpočtu 114 447 tis. Kč. Překvapivě město Česká Lípa v roce nastupující recese, v roce 2009, nejvíce investovalo a to například do infrastruktury, sportovního areálu či vybavení základní školy.

---

⁸ <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6475770>

Tab. 1: Rozpočet města Česká Lípa v letech 2008 – 2010

	Skutečný rozpočet v tis. Kč	Skutečný rozpočet v tis. Kč	Skutečný rozpočet v tis. Kč
Rok	2008	2009	2010
Příjmy	716 057	775 148	683 673
daňové	422 604	501 689	428 460
nedaňové	293 453	273 459	255 213
Výdaje	716 057	820 148	788 889
běžné	582 117	664 971	651 134
kapitálové	133 940	155 177	137 755
Výsledek	0	-45 000	-105 216

Zdroj: vlastní

Okres Semily patří do nejnižnější části Libereckého kraje. Žije zde přes 74 tis. obyvatel a zahrnuje 65 obcí. Svou rozlohou je na třetím místě z okresů kraje. Z níže uvedené tabulky č. 2 vyplývá přebytkový rozpočet města pouze v roce 2008, v letech 2009 a 2010 rozpočet již nabyl záporných hodnot. Největší výnos z daňových příjmů město obdrželo v roce 2009 a s nástupem recese ekonomiky se tyto daňové příjmy snížily. Nejvýnosnější položkou daňových příjmů v roce 2008 byla daň z příjmu právnických osob, která činila částku 23 368,05 tis. Kč. Oproti snižujícím se příjmům města byly postupně navyšovány investiční náklady, které byly v roce 2010 o 2/3 větší než v roce 2008. Největší kapitálovou položkou v roce 2010 byla investice města na revitalizaci centra města v částce 23 mil. Kč. Zadlužení města Semily v roce 2008 činilo částku 59 mil Kč, v roce 2009 byla částka navýšena na 75 mil. Kč a v roce 2010 téměř na 88 mil. Kč.

Tab. 2: Rozpočet města Semily v letech 2008 – 2010

	Skutečný rozpočet v tis. Kč	Skutečný rozpočet v tis. Kč	Schválený rozpočet v tis. Kč
Rok	2008	2009	2010
Příjmy	216 863	203 484	152 656
daňové	94 780	80 753	79 938
nedaňové	122 083	122 732	72 718
Výdaje	208 201	226 042	184 055
běžné	166 538	170 512	113 030
kapitálové	41 663	55 530	71 025
Výsledek	8 662	-22 558	-31 398

Zdroj: vlastní

Okres Jablonec nad Nisou je nejmenším okresem Libereckého kraje a je zároveň hraničním okresem s Polskou republikou. Žije zde téměř 90 tis. obyvatel a obsahuje 34 obcí. V roce 2008 rozpočet města Jablonec nad Nisou obsahoval ještě poměrně velký přebytek, s nástupem hospodářské recese se však rozpočet stal schodkovým a to téměř o částku 230 000 tis. Kč. V roce 2010 již schodek rozpočtu nenarostl tak drastickým způsobem jako předcházející rok. Nejnížší daňové příjmy byly též vybrány v roce 2009. Vybraná daň z příjmu právnických osob v roce 2008 činila výši 132 410 tis. Kč, kdežto v roce 2009 již pouze 92 676 tis. Kč. V kapitálových výdajích město Jablonec nad Nisou překvapivě nejvíce investovalo v době počátku recese ekonomiky. V roce 2010 opět tyto investiční výdaje poklesly.

Tab. 3: Rozpočet města Jablonec nad Nisou v letech 2008 – 2010

	Skutečný rozpočet v tis. Kč	Skutečný rozpočet v tis. Kč	Schválený rozpočet v tis. Kč
Rok	2008	2009	2010
Příjmy	1 144 482	1 057 096	1 028 470
daňové	531 788	457 322	485 274
nedaňové	476 751	599 774	543 196
Výdaje	1 078 595	1 229 955	1 249 344
běžné	906 533	940 215	980 576
kapitálové	172 062	289 740	268 768
Výsledek	65 887	-172 859	-220 874

Zdroj: vlastní

Okres Liberec je nejsevernějším okresem Libereckého kraje. V okrese žije 170 tis. obyvatel a zahrnuje 57 obcí včetně 11 měst. Město Liberec je velice sportovně založeno, především díky blízkosti Jizerských hor a Ještědu. V roce 2009 bylo město Liberec pořadatelem Mistrovství světa v klasickém lyžování. V první řadě rok 2008 byl ukončen velkým finančním přebytkem. Další rok, tedy 2009, již byl poznamenán jak probíhající hospodářskou recesí, tak i nutností financovat lyžařské závody. Schodek rozpočtu v roce 2010 byl značně navýšen oproti předcházejícímu roku a to i díky povodni, která zastihla okres Liberec v srpnu roku 2010. Navýšení investičního záměru odpovídá i výše kapitálových investic za rok 2010, kdy částka byla navýšena téměř čtyřnásobně oproti předchozímu roku.

Tab. 4: Rozpočet města Liberce v letech 2008 – 2010

	Skutečný rozpočet v tis. Kč	Skutečný rozpočet v tis. Kč	Schválený rozpočet v tis. Kč
Rok	2008	2009	2010
Příjmy	2 616 861	1 838 663	1 947 160
daňové	1 326 536	1 149 435	1 156 640
nedaňové	1 290 325	689 228	790 520
Výdaje	2 057 366	1 918 351	2 725 649
běžné	1 784 636	1 682 927	1 773 708
kapitálové	272 730	235 424	951 941
Výsledek	559 495	-79 688	-778 489

Zdroj: vlastní

Krajský úřad Libereckého kraje zabezpečuje správu pro veškeré obyvatelstvo kraje a to na základě jemu svěřených kompetencí. V daném území se nachází celkem 176 obcí a 39 měst.

První posuzovaný rok, tedy rok 2008, poznamenal hospodaření kraje schodkem a to největším z hodnocených let. Záporný výsledek byl krytý čerpáním úvěru na program „revitalizace pozemních komunikací“. Daňové příjmy vykazovaly největší vybranou hodnotu v tomto roce, dle hospodářské recese v následujících letech jejich vybraná výše poklesla. Největším podílem na příjmu rozpočtu kraje jsou přijaté dotace. V roce 2008 největší část dotací, tedy částka 3 304, 66 mil. Kč, byla odeslána Ministerstvem školství a tělovýchovy, dále jen MŠMT, pro financování škol a školských zařízení zřizovaných krajem, zbývající částka obsahovala dotace pro podporu infrastruktury, ochranu životního prostředí, podporu zemědělství atd. Trend navyšujících se provozních nákladů koresponduje s potřebou navýšení dotovaných příjmů jednotlivými krajem zřizovanými organizacemi.

Hospodaření kraje v roce 2009 bylo ovlivněno dopadem hospodářské recese a to především v hodnotě očekávaných přijatých daňových výnosů. Jednotlivým vybraným daním je podrobněji věnováno níže. Jak již bylo uvedeno, největší položkou v příjmech rozpočtu kraje jsou dotace. V tomto roce krajský úřad pro podporu a na náklady vzdělávání přijal částku 3 081 tis. Kč prostřednictvím MŠMT. Další přijaté dotace byly ze strany Ministerstva dopravy k zajištění drážní dopravní obslužnosti nebo dále Ministerstvem práce a sociálních věcí, Ministerstvem životního prostředí, Ministerstvem zemědělství, Ministerstvem kultury a Ministerstvem financí a to vše v rámci státní dotační politiky. Na provozních výdajích mají největší podíl organizace, jejichž zřizovatelem je Krajský úřad, a který zodpovídá za jejich

provoz. Jsou to tedy příspěvkové organizace v resortu zdravotnictví, školství, dopravy, kultury a životního prostředí. Záporné saldo rozpočtu bylo kryto úvěrem a dotací.

Rok 2010 znamenal pro hospodaření Libereckého kraje přebytkový rozpočet. Díky zlepšení ekonomické situace došlo k mírnému navýšení vybraných výnosů. Přebytek hospodaření kraje byl použit na navýšení finančních prostředků na bankovních účtech kraje a úhradu půjčených prostředků ze Státního fondu dopravní infrastruktury. Navýšení příjmů a snížení výdajů znamenalo přebytek téměř 817 473 tis. Kč. Největším podílem na příjmech kraje se podílely dotace z programu dotační státní politiky. MŠMT poskytlo částku 3 148 139 tis. Kč na financování škol a školských zařízení zřizovaných kraji, obcemi a svazky obcí. Prostřednictvím Ministerstva financí získal kraj mimořádnou účelovou dotaci ve výši 226 208 tis. Kč na úhradu záchranných a likvidačních prací, které souvisely se srpnovými povodněmi roku 2010 na území Libereckého kraje. Celkově bylo postiženo 81 obcí, což představuje 38 % všech obcí kraje. Povodeň zasáhla 1 872 domácností.

Tab. 5: Rozpočet Libereckého krajského úřadu v letech 2008 – 2010

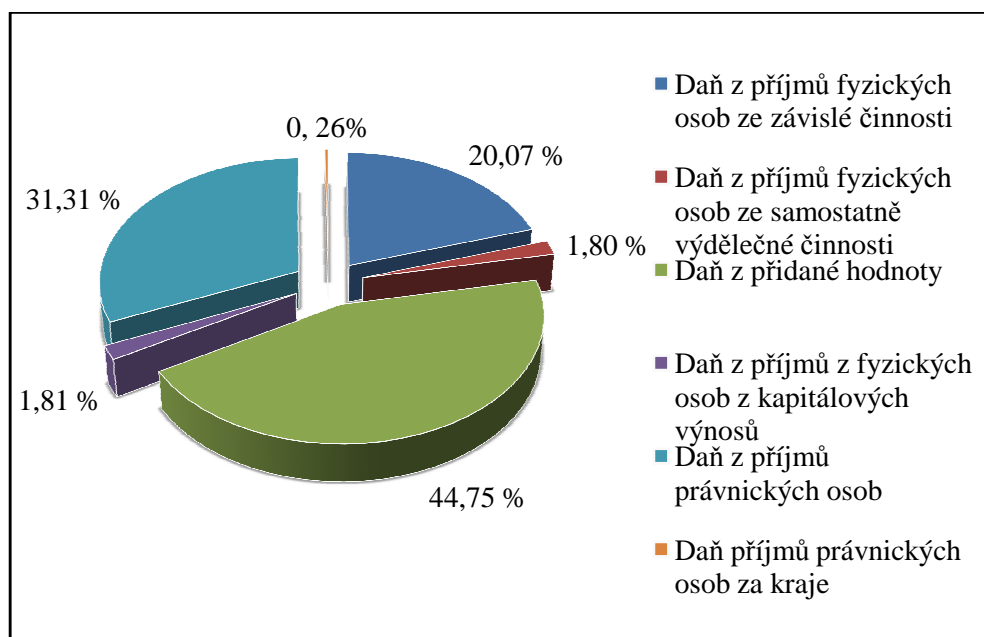
Rok	Skutečný rozpočet v tis. Kč	Skutečný rozpočet v tis. Kč	Skutečný rozpočet v tis. Kč
	2008	2009	2010
Příjmy	6 187 647	6 598 201	7 229 189
daňové	2 387 916	2 106 907	2 168 781
nedaňové	182 535	144 670	227 247
kapitálové	15 124	1 026	5 189
přijaté dotace	3 602 072	4 345 598	4 827 972
Výdaje	6 452 187	6 842 438	6 411 716
běžné	5 446 400	5 855 370	5 871 757
kapitálové	1 005 787	987 068	539 959
Výsledek	-264 540	-244 237	817 473

Zdroj: vlastní

„Daňové příjmy krajů jsou vlastními příjmy rozpočtu a jsou stěžejními z hlediska jejich využití při plánovaných výdajích na provoz, opravy a investice do středních škol, domovů

důchodců, ústavů sociální péče, záchranné zdravotní služby, pozemních komunikací II. a III. třídy, muzeí, knihoven a galerií.“⁹

Z níže uvedeného obrázku č. 4 vyplývá, že největší podíl na celkové výši daňových příjmů má daň z přidané hodnoty, nižší výnos byl obdržen na dani z příjmů právnických osob a dále na dani z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti.

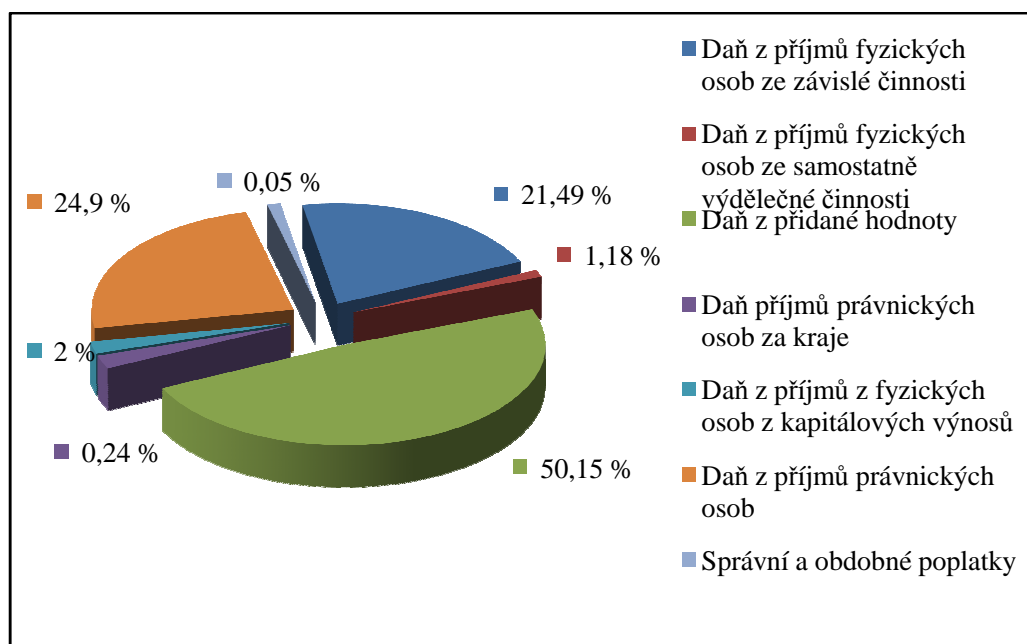
Zdroj: vlastní

Obr. 4: Podíl jednotlivých daní na celkových příjmech Libereckého kraje v roce 2008

V roce 2009 kraj očekával daňové příjmy dle schváleného rozpočtu v celkové výši 2 351 tis. Kč včetně správních poplatků. Z důvodu zasažení ekonomiky hospodářskou recesí byl skutečný výnos nižší a zastupitelstvo kraje muselo přistoupit v průběhu hospodářského roku ke změnám v navrženém a schváleném rozpočtu a to na konečnou částku 2 057 tis. Kč. Skutečná výše přijatých daňových výnosů v roce 2009 byla částka 2 106 tis. Kč. Přehled jednotlivých přijatých daní představuje níže uvedený obrázek č. 5.

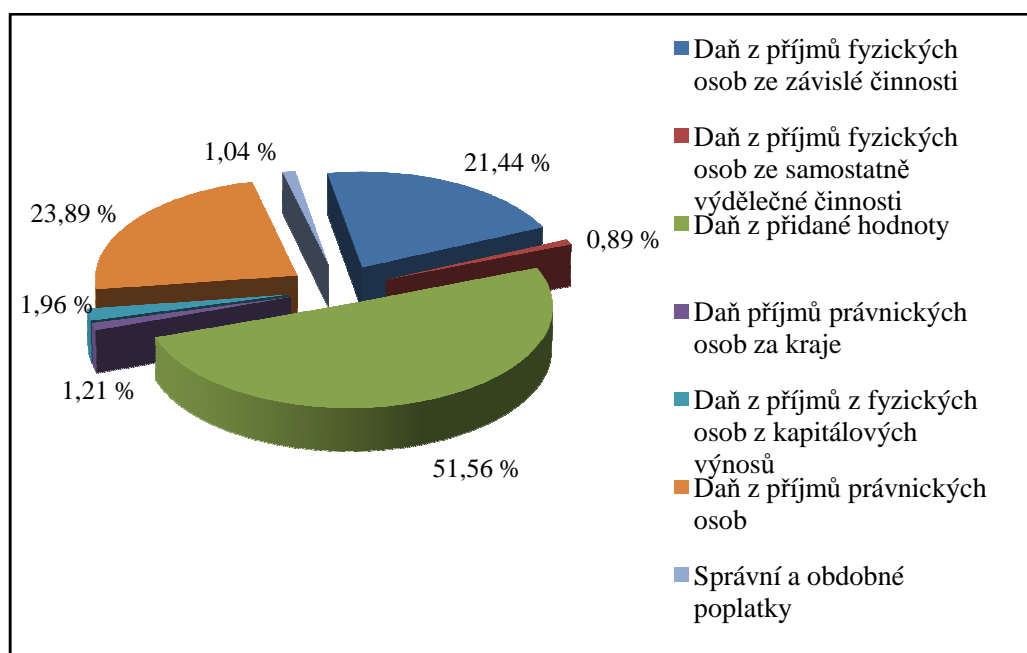
⁹ <http://kancelar-hejtmana.kraj-lbc.cz/page2924>, Výroční zpráva Libereckého kraje pro rok 2009, s. 20

Zdroj: vlastní

Obr. 5: Podíl jednotlivých daní na celkových příjmech Libereckého kraje v roce 2009

Zdroj: vlastní

Obr. 6: Podíl jednotlivých daní na celkových příjmech Libereckého kraje v roce 2010

V roce 2010 kraj očekával na základě předcházejícího ekonomického vývoje nižší daňové výnosy. Z tohoto hlediska došlo ke schválení daňových příjmů v rozpočtu kraje pro rok 2010

v celkovém objemu 1 975 330 tis. Kč, včetně správních poplatků 131 577 tis. Kč. Díky následné stabilizaci ekonomiky a jejímu lehkému vývoji došlo i k navýšení skutečných daňových výnosů a to na celkovou částku 2 168 781 tis. Kč.

4.2 Vliv hospodářské krize na jednotlivá odvětví ekonomiky Libereckého kraje

Český průmysl tvoří důležitou součást našeho hospodářství, ve kterém je zaměstnáno až 40 % obyvatelstva. Nejvýznamnější segmenty průmyslu v České republice jsou z odvětví chemického, strojírenského, automobilového, potravinářského, hutnického, energetického, stavebního a spotřebního průmyslu. Průmysl tvoří téměř 35 % našeho hospodářství, služby se podílí 63 % a zemědělství 2 %.

Tato kapitola je zaměřena na zhodnocení situace průmyslu v oblasti Libereckého kraje. Nejvíce byl zasažen automobilový a sklářský sektor, avšak ostatní části průmyslu byly zasaženy snížením odbytu, snížením zakázek a s tím související problém udržení životaschopnosti činnosti průmyslových podniků.

V závěrečné části této kapitoly jsou uvedena číselná fakta o situaci v oblasti vzniku a zániku ekonomických subjektů v Libereckém kraji.

4.2.1 Průmysl, energetika, stavebnictví

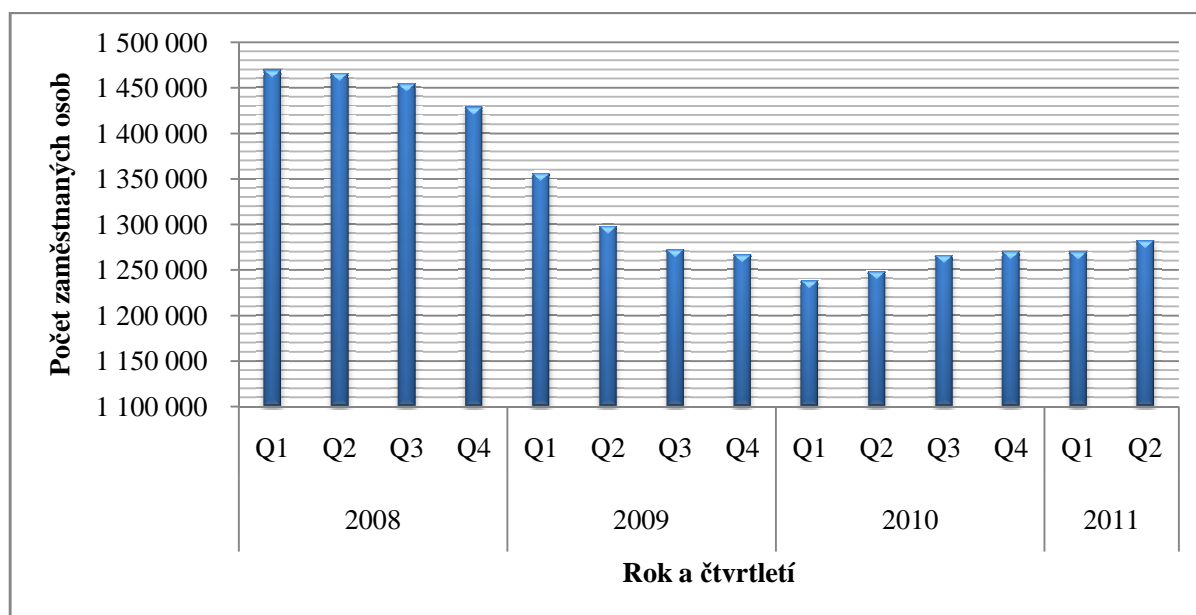
Průmysl dle klasifikace CZ-NACE je rozčleněn do sekcí B, C, D, E. Sekce E zahrnuje těžbu a obývání, sekce C obsahuje zpracovatelský průmysl, D je zaměřen na výrobu a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu, E zásobování vodou a činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi.

Aktuálně je český průmysl velmi závislý na exportu a to do zemí EU, především do SRN. Velmi důležitý je automobilový průmysl.

„Klasifikace CZ-NACE zohledňuje technologický rozvoj a strukturální změny hospodářství za posledních 15 let, je relevantnější s ohledem na hospodářskou realitu a lépe srovnatelná s jinými mezinárodními klasifikacemi.“¹⁰

Počátek roku 2009 znamenal pro český průmysl velký propad. Podle Českomoravské konfederace odborových svazů, dále ČMKOS, byl zaznamenán velmi silný propad průmyslové výroby oproti roku 2008. Celorepublikový růst byl zaznamenán pouze ve výrobě potravin, v chemii a farmacii a ve zpracování pryže a plastů a v automobilovém průmyslu. Automobilový průmysl byl především poháněn podporou německých domácností za účelem koupě nového motorového vozidla. Český automobilový průmysl touto akcí dostal impuls k obnově výroby, která byla částečně utlumena z předchozího období. Nejhorší situace v roce 2009 panovala ve zpracovatelském průmyslu. Stavební průmysl čekal propad o 10 %.

Firmy musely zavádět úsporná opatření, jako ukončení zaměstnávání agenturních pracovníků, omezení nevyužitých kapacit a následně snížení počtu kmenových zaměstnanců.

Zdroj: vlastní

Obr. 7: Počet zaměstnaných osob v oblasti průmyslu v celé ČR

Výše uvedený obrázek č. 7 dokladuje nutná úsporná opatření, která musely firmy provést k udržení své ekonomické činnosti.

¹⁰ [http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/sdeleni_%28cz_nace%29/\\$File/sdelen%C3%AD_CZ-NACE.pdf](http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/sdeleni_%28cz_nace%29/$File/sdelen%C3%AD_CZ-NACE.pdf)

Liberecký kraj patřil vždy mezi průmyslově rozvinuté kraje. V okrese Česká Lípa převládal především sklářský a keramický průmysl. V minulých letech došlo ale k jejich postupnému útlumu a to především nástupem levnějšího zboží dodávaného do celého světa vyráběného Čínou a hospodářská recese k pádu též přispěla. Nejvýznamnější je ale automobilový průmysl. V Jabloneckém okrese je stále zastoupen sklářský a keramický průmysl, výroba porcelánu a strojírenský průmysl. Liberecko včetně oblasti Jizerských bylo vždy spojováno s textilním průmyslem, který byl největším zaměstnavatelem v oblasti, v 70. - 90. letech minulého století. Po hluboké krizi se textilní odvětví ocitlo na své nejnižší hospodářské úrovni. V okrese Liberec působí další významné sektory, a to automobilový, plastikářský, stavební průmysl, výroba kovodělných výrobků, doprava a stroje. Okres Semily je převážně orientován na stavebnictví, zpracovatelský průmysl, zemědělství, potravinářský průmysl a ubytování.

Z níže uvedené tabulky č. 6 je patrné, že snížení počtu podniků působících v oblasti průmyslu jako celku, došlo v podobném počtu jak v roce 2009, tak i v roce očekávaného zlepšení stavu ekonomiky, v roce 2010. Do statistiky byly zahrnuty pouze podniky s počtem nad 100 zaměstnanců. V roce 2009 došlo ke snížení tržeb, ale i ke snížení počtu zaměstnanců. Můžeme pouze odhadovat, zda ke zvýšení tržeb v roce 2010 přispělo snížení počtu zaměstnanců ve stejném roce.

Tab. 6: Počet průmyslových podniků v Libereckém kraji v letech 2008 – 2010

Průmysl	2008	2009	2010
Průměrný počet podniků	127	120	112
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy (mil. Kč)	114 050	101 071	110 372
Průměrný evidenční počet zaměstnanců - fyzické osoby	49 756	41 412	40 101

Zdroj: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/prumysl-xl>

Z níže uvedené tabulky č. 7 je možné odvodit snížení spotřeby elektrické energie a zemního plynu v roce nastávající hospodářské recese, a následné obnovení spotřeby v roce 2010. Pouze u spotřeby hnědého uhlí v krizovém roce stoupla spotřeba. Můžeme odhadovat, že zvýšení spotřeby bylo způsobeno nárůstem cen energií.

Tab. 7: Stav spotřeby v energetickém průmyslu v Libereckém kraji v letech 2008 – 2010

Spotřeba paliv a energie	2008	2009	2010
Černé uhlí (t)	429	285	307
Hnědé uhlí včetně lignitu (t)	14 760	20 388	13 974
Zemní plyn (tis. m)	192 418	182 920	245 399
Tepelná energie (TJ)	0	0	0
Elektrická energie (GWh)	1 288	1 212	1 267

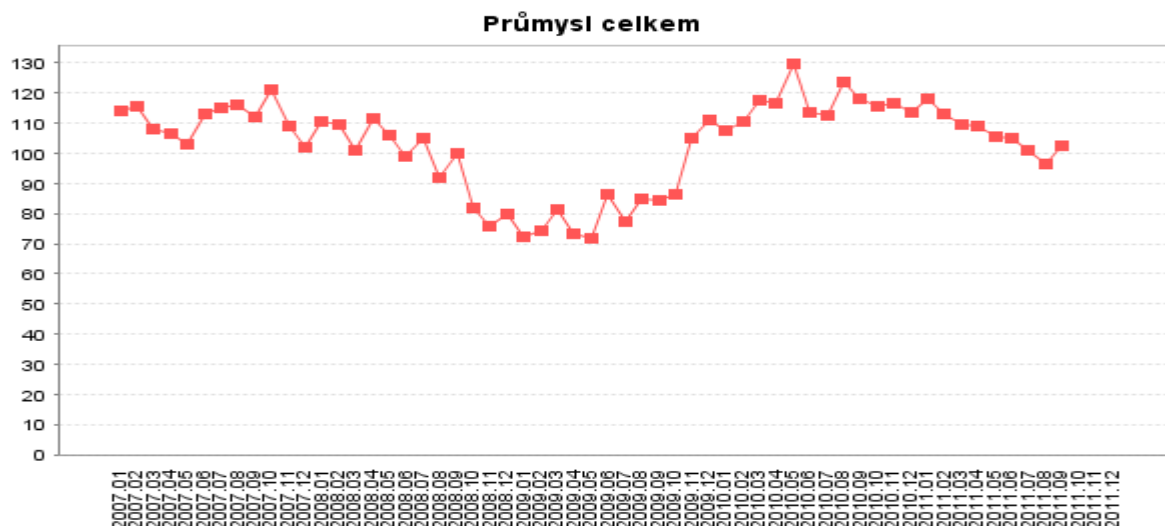
Zdroj: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/prumysl-xl>

Tab. 8: Stav stavebního průmyslu v Libereckém kraji v letech 2008 – 2010

Rok	2008	2009	2010
Stavební práce v tuzemsku podle místa stavby (mil. Kč b. c.)	9 873	8 973	8 607
z toho nová výstavba, rekonstrukce a modernizace	8 796	7 791	7 724
z toho bytové budovy	1 648	550	505
nebytové budovy	4 097	3 572	2 785
inženýrské stavby	2 724	3 520	4 397
Základní stavební výroba (mil. Kč b. c.)	5 278	5 680	3 859
z toho pozemní stavitelství	3 140	2 771	1 980
inženýrské stavitelství	2 075	2 814	1 771
Průměrný počet podniků	20	25	22
Průměrný evidenční počet zaměstnanců - fyzické osoby	2 052	2 413	1 953
Předpokládaná hodnota staveb (mil. Kč)	8 707	10 204	12 506

Zdroj: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/prumysl-xl>

Ve výše uvedené statistice byly započteny firmy s více než 20 zaměstnanci u hodnocených údajů stavebních prací v tuzemsku. Je patrné, že v letech 2009 a 2010 došlo k postupnému snižování stavebnictví, pouze v oblasti inženýrských staveb došlo v roce 2010 k mírnému zlepšení stavu. Do statistiky průměrného počtu podniků a průměrného evidenčního počtu zaměstnanců byly započteny i podniky s počtem víc jak 50 zaměstnanců, což značně ovlivnilo konečný výsledek. Tím došlo v roce 2009 k nárůstu jak průměrného počtu podniků, tak i počtu zaměstnanců.

Zdroj: http://vdb.czso.cz/vdbvo/grafdetail.jsp?cislotab=PRU9010CU&kapitola_id=33&null

Obr. 8: Nové průmyslové zakázky

Z výše uvedeného obrázku č. 8 je patrné snížení zakázek v celém odvětví průmyslu v České republice a to především v první polovině roku 2009. Po stagnaci došlo k nárůstu zakázek a to od měsíce srpna 2009. Jak již bylo zmíněno, největším problémem pro české firmy byl snížený odbýt zahraničních zadavatelů a nastupující hospodářská recese.

Hospodářská recese a špatný ekonomický stav se též dotkl i mezd v průmyslu. Z níže uvedené tabulky č. 9 je ale patrný mírný nárůst ve všech oblastech průmyslu až na zemědělství, zde v roce 2010 průměrná mzda poklesla. Nárůst mezd není dramatický, v čisté mzdě navýšení alespoň dorovná navýšení cen spotřebovávaných energií a potravin. Pouze v oblasti vzdělávání došlo v roce 2010 ke snížení průměrné měsíční mzdy.

Tab. 9: Výše průměrných mezd v jednotlivých oblastech průmyslu v Libereckém kraji

Průměrné hrubé měsíční mzda v Kč	2 008	2 009	2 010
	22 653	23 425	23 797
z toho: zemědělství	17 909	17 766	18 399
průmysl	22 167	22 740	23 473
stavebnictví	21 143	22 318	22 352
obchod	21 455	21 526	21 683
peněžnictví	44 629	45 861	46 356
vzdělávání	22 233	23 508	23 030
zdravotnictví	21 177	22 921	24 338

Zdroj: vlastní

4.2.2 Ekonomické subjekty v Libereckém kraji v letech 2008 – 2010

Ekonomickými subjekty rozumíme jak podniky vyvíjející činnost v Libereckém kraji, tak i osoby samostatně výdělečně činné. Ekonomické subjekty mohou být malé podniky s počtem do pěti zaměstnanců, nebo střední a velké podniky, které zaměstnávají až stovky zaměstnanců.

Tab. 10: Vznik a zánik ekonomických subjektů

Rok	Vybraný kraj k porovnání s celkovým počtem	Vzniklé subjekty				Zaniklé subjekty			
		celkem	z toho			celkem	z toho		
			neuve- eno	bez zaměstna- nců	1 - 5		neuve- de no	bez zaměstna- nců	1 - 5
2008	Česká republika	116 367	64 007	44 518	6 498	50 103	39 759	8 488	1 114
	Liberecký kraj	4 599	2 492	1 852	204	1 913	1 488	369	34
2009	Česká republika	117 288	65 908	46 154	4 343	100 865	86 264	12 435	1 357
	Liberecký kraj	4 514	2 359	1 968	151	3 973	3 459	429	55
2010	Česká republika	120 475	68 809	44 658	5 916	58 910	47 204	9 654	1 429
	Liberecký kraj	4 439	2 340	1 871	192	2 270	1 845	359	47

Zdroj: vlastní

Z výše uvedené tabulky č. 10 je patrný nárůst počtu vzniklých ekonomických subjektů. Pokud bychom hodnotili vznik nových ekonomických subjektů v letech 2009 a 2010 oproti roku prosperity, tedy roku 2008, tak navýšení počtu nově evidovaných ekonomických subjektů je relativně malé s ohledem na přicházející recesi ekonomiky a zhoršení situace v průmyslových oblastech. Z tabulky č. 11 odvodíme, že došlo k nárůstu počtu obchodních společností a osob samostatně výdělečně činných.

Zato počet zaniklých ekonomických subjektů působících v Libereckém kraji v roce 2009 je téměř dvojnásobný oproti předcházejícímu roku. Mezi faktory ovlivňující snížení počtu ekonomických subjektů můžeme i uvést situaci, když osoba samostatně výdělečná ukončila svou činnost pro ekonomickou ztrátu ze svého podnikání a stala se sama zaměstnanou osobou a naopak z důvodu výpovědi ze zaměstnání se stala osobou samostatně výdělečně činnou.

Tab. 11: Ekonomické subjekty podle právních forem působících v Libereckém kraji

Rok	Vybraný segment	Počet registrovaných subjektů-celkem	Obchodní spol. celkem	z toho a.s.	Družstva	Státní podniky	soukromí podnikatelé podnikající dle živnostenského zákona	zemědělství podnikatelé	soukromí podnikatelé podnikající dle jiných zákonů než živnost.
2008	Česká republika	2 552 149	311 309	22 700	15 338	526	1 747 020	28 124	112 486
	Liberecký kraj	114 491	9 869	494	406	25	84 463	1 075	4 458
2009	Česká republika	2 570 611	329 100	23 312	15 636	420	1 806 370	32 846	97 068
	Liberecký kraj	114 990	10 099	494	423	19	87 492	1 266	3 780
2010	Česká republika	2 637 551	347 753	23 991	15 690	358	1 842 965	34 016	92 592
	Liberecký kraj	117 230	10 278	495	422	14	89 233	1 320	3 236

Zdroj: vlastní

Ekonomické subjekty můžeme rozdělit podle právních forem na obchodní společnosti s ručením omezením, akciové společnosti, družstva, státní podniky, soukromé podnikatele podnikající dle živnostenského zákona nebo jiného než živnostenského zákona a subjekty podnikající v oblasti zemědělství. V roce 2009 evidujeme mírný nárůst všech ekonomických subjektů podnikajících v Libereckém kraji a v roce 2010 dokonce i jejich nárůstu. Největší nárůst počtu nově vzniklých ekonomických subjektů v roce 2010 patří osobám samostatně výdělečně činným podnikajícím dle živnostenského zákona. Naopak v Libereckém kraji byl snížen počet podnikajících státních podniků.

4.3 Důsledky hospodářské krize na firmy a obyvatele Libereckého kraje

Následující kapitola je zaměřena na problematiku nezaměstnanosti a zadluženosti. Tyto dva pojmy spolu úzce souvisí, protože se mohou navzájem velmi ovlivňovat. V první části kapitoly jsou poskytnuty informace o nezaměstnanosti v jednotlivých okresech Libereckého kraje a v další části kapitoly je řešena situace se zadlužeností a ochraně věřitelů před dlužníky.

4.3.1 Vývoj nezaměstnanosti v jednotlivých regionech Libereckého kraje

Jedním ze základních znaků hospodářské recese je změna v míře nezaměstnanosti. Z valné většiny se jedná o její nárůst. Byť Českou republiku zasáhla hospodářská krize počátkem roku 2009, nezaměstnanost rostla již v posledním čtvrtletí roku 2008. V každém kraji byl nárůst nezaměstnanosti samozřejmě v jiné výši. Nejvíce poznamenán počínající špatnou ekonomikou byl Ústecký a Moravskoslezský kraj, ale v průběhu roku 2009 byly rozdíly smazány a hospodářská recese naplno zasáhla celou Českou republiku.

„Míra nezaměstnanosti (v dané zemi a k určené období) je měřena jako počet nezaměstnaných osob (značíme U) k pracovním silám (značíme L). Pracovní síly tvoří zaměstnané osoby (značíme E), tj. ti, kdož práci mají a nezaměstnané osoby (U), tj. ti, kdož práci aktivně hledají. Míra nezaměstnanosti (značíme u a vyjadřujeme ji v %) se tedy rovná

$$u = \frac{U}{E + U} * 100$$

kde součet zaměstnaných a nezaměstnaných osob ve jmenovateli se rovná pracovním silám tedy $(E + U) = L$ “¹¹

---

¹¹ MACH, M. Makroekonomie pro inženýrské studium, s.114,115

4.3.1.1 Okres Česká Lípa

V okrese Česká Lípa patří mezi největší zaměstnavatele společnosti z automobilového průmyslu zabývající se výrobou motorových dílů a doplňků. Jsou to například Fehrer Bohemia s.r.o., Johnson Controls Autobaterie spol. s r.o., JOHNSON CONTROLS AUTOMOBILOVÉ SOUČÁSTKY, k. s., z těžebního průmyslu DIAMO, státní podnik, z oblasti strojírenství Bombardier Transportation Czech Republic a.s., dále HOERBIGER ŽANDOV s.r.o. a Sauer Žandov, a.s., z potravinářského průmyslu JIZERSKÉ PEKÁRNY spol s r.o.

Do roku 2008 byl nejvýznamnějším zaměstnavatelem v okrese CRYSTALEX a.s. z oblasti sklářského průmyslu. V roce 2009 bohužel propustil všech svých 1600 zaměstnanců a tím došlo k rapidnímu nárůstu míry nezaměstnanosti. Míra nezaměstnanosti v roce 2008 byla na hranici 6,7 %. V průběhu roku dokonce i poklesla na hranici 6,06 % a to v měsíci červnu 2008. Následně po ukončení ekonomické činnosti společnosti CRYSTALEX a.s. dosáhla míra nezaměstnanosti v okrese Česká Lípa až do výše 13,27 % v průběhu roku. Průměrná míra nezaměstnanosti v roce 2009 byla 12,3 %. Počátkem roku 2010 se míra nezaměstnanosti dostala na ještě vyšší hranici a to na 13,71 %. V průběhu roku došlo k mírnému poklesu míry nezaměstnanosti, avšak ukončení roku 2010 poznamenalo opět navýšení na konečných 12,38 %. Předcházející veličiny byly uvedeny v procentech, v níže uvedené tabulce č. 12 jsou uvedena již konkrétní data v absolutních číslech.

Tab. 12: Nezaměstnanost v okrese Česká Lípa v jednotlivých měsících roků 2008 – 2010

Jednotlivé měsíce	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Celkem	Uchazeči o zaměstnání v roce 2008											
	3 961	3 914	3 708	3 539	3 405	3 339	3 622	3 641	3 657	3 692	3 908	4 308
	ženy	2 179	2 107	2 025	1 953	1 887	1 848	2 047	2 068	2 050	2 138	2 312
	muži	1 782	1 807	1 683	1 586	1 518	1 491	1 575	1 573	1 607	1 636	1 996
Celkem	Uchazeči o zaměstnání v roce 2009											
	5 530	6 238	6 827	7 103	7 249	7 204	7 253	7 022	7 031	7 034	7 059	7 250
	ženy	2 796	3 129	3 397	3 580	3 707	3 739	3 830	3 707	3 683	3 646	3 709
	muži	2 734	3 109	3 430	3 523	3 542	3 465	3 423	3 315	3 348	3 388	3 541
Celkem	Uchazeči o zaměstnání v roce 2010											
	7 530	7 520	7 455	7 090	6 801	6 507	6 545	6 419	6 287	6 265	6 296	6 937
	ženy	3 798	3 772	3 715	3 617	3 504	3 384	3 455	3 452	3 403	3 421	3 731
	muži	3 732	3 748	3 740	3 473	3 297	3 123	3 090	2 967	2 884	2 844	3 206

Zdroj: Vlastní

V roce 2008 byl počet volných míst poměrně veliký. Uchazečům o zaměstnání bylo nabízeno až 1 200 volných pracovních míst. V roce začátku hospodářské recese došlo k velkému

snížení počtu nabízených volných míst a to v počtu 400 – 500. Bohužel v roce následujícím nedošlo k nárůstu volných pracovních pozic, stav byl stejný jako v předchozím roce. Stav nezaměstnanosti v roce 2010 byl poměrně vážný, na 1 volné pracovní místo připadalo až 21 uchazečů.

4.3.1.2 Okres Jablonec nad Nisou

Mezi nejvýznamnější zaměstnavatele v okrese Jablonec nad Nisou patří z oblasti sklářství a bižuterie PRECIOSA, a.s., AG PLUS, spol. s r.o. a PRECIOSA FIGURKY, s.r.o. Nesmíme zapomenout na Českou mincovnu a.s. vyrábějící oběžné a pamětní mince. Z oblasti automobilového průmyslu MEGATECH Industries Jablonec s.r.o., CIKAUTXO CZ s.r.o., TRW Automotive Czech s.r.o. nebo TI Automotive AC s.r.o. V oblasti elektronického zabezpečení JABLOTRON, s.r.o. Míra nezaměstnanosti v roce 2008 se pohybovala mezi 5 – 6 %. V lednu 2009 ještě stagnovala na úrovni 7,62 %, avšak konec roku byl ve znamení nárůstu nezaměstnanosti, tedy míry 12,01 %. Rok 2010 znamenal pokles na hranici 10 %. Počet volných míst v roce 2008 ještě vyjadřoval optimismus. Bylo nabízeno až 700 volných pracovních pozic, přičemž na 1 volné pracovní místo připadali průměrně 4 žadatelé o zaměstnání. V roce 2009 počet volných pracovních míst velmi závažně poklesl a to na počet 168 a průměrně na 1 volnou pracovní pozici připadalo 29 žadatelů. Ani rok 2010 neznamenal zlepšení. Úřad práce evidoval průměrně 150 volných pracovních pozic s 30 žadateli na 1 volnou pracovní pozici.

Tab. 13: Nezaměstnanost v okrese Jablonec nad Nisou v jednotlivých měsících roků 2008 – 2010

Jednotlivé měsíce	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Celkem	Uchazeči o zaměstnání v roce 2008											
	2 754	2 693	2 678	2 656	2 589	2 615	2 800	2 851	2 930	3 034	3 116	3 339
	ženy	1 579	1 531	1 500	1 488	1 470	1 499	1 609	1 643	1 663	1 712	1 773
	muži	1 175	1 162	1 178	1 168	1 119	1 116	1 191	1 208	1 267	1 322	1 566
Celkem	Uchazeči o zaměstnání v roce 2009											
	3 674	3 997	4 136	4 305	4 371	4 530	4 778	4 938	5 039	5 107	5 178	5 379
	ženy	1 870	1 974	2 005	2 096	2 125	2 229	2 396	2 500	2 548	2 601	2 646
	muži	1 804	2 023	2 131	2 209	2 246	2 301	2 382	2 438	2 491	2 506	2 733
Celkem	Uchazeči o zaměstnání v roce 2011											
	5 512	5 547	5 582	5 467	5 246	5 045	5 064	4 925	4 797	4 726	4 694	4 962
	ženy	2 666	2 673	2 684	2 664	2 610	2 557	2 601	2 526	2 457	2 409	2 451
	muži	2 846	2 874	2 898	2 803	2 636	2 488	2 463	2 399	2 340	2 317	2 511

Zdroj: Vlastní

4.3.1.3 Okres Semily

V okrese Semily nejsou běžné velké firmy jako zaměstnavatelé. Mezi nejvýznamnější zaměstnavatele můžeme uvést z oblasti textilního průmyslu firmy HYBLER TEXTIL, s.r.o., Mehler Technologies s.r.o., Technolen technický textil s.r.o., TM ELITEX s.r.o., Libštátský textilní závod spol. s r.o., TREVOS Košťálov s.r.o. V potravinářském průmyslu působí JVS Semilská pekárna, s.r.o se sídlem v Semilech. Dalšími významnými zaměstnavateli jsou školská a zdravotní zařízení, státní správa a ekonomické společnosti z oblasti zemědělství.

Okres Semily jednoznačně eviduje nejnižší míru nezaměstnanosti z celého Libereckého kraje. V roce 2008 byla evidována míra nezaměstnanosti na výši 5,7 %. V roce 2009 míra nezaměstnanosti vzrostla o 4 % a v roce 2010 byla ustálena na 9,4 %. 622 volných pozic v roce 2008 a počet 3 uchazečů na 1 volné pracovní místo se zdál být ještě dobrou vyhlídkou do budoucna. Bohužel následující rok v počínající hospodářské recesi klesl počet volných pracovních míst na průměrný počet 158 a na 1 volnou pracovní pozici již připadalo 23 nezaměstnaných. Rok 2010 znamenal ještě zhoršení stavu a to v oblasti volných pracovních pozic kdy připadalo 26 uchazečů na 1 volné pracovní místo a průměrný počet volných pracovních míst byl evidován ve výši 156 míst.

Tab. 14: Nezaměstnanost v okrese Semily v jednotlivých měsících roku 2008 – 2010

Jednotlivé měsíce	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Celkem	Uchazeči o zaměstnání v roce 2008											
	2 350	2 298	2 241	2 242	2 181	2 154	2 249	2 252	2 318	2 418	2 512	2 725
	ženy	1 233	1 227	1 226	1 250	1 255	1 266	1 319	1 327	1 315	1 362	1 380
	muži	1 117	1 071	1 015	992	926	888	930	925	1 003	1 056	1 345
Celkem	Uchazeči o zaměstnání v roce 2009											
	2 949	3 196	3 359	3 538	3 499	3 540	3 627	3 639	3 683	3 671	3 786	3 952
	ženy	1 449	1 517	1 565	1 677	1 718	1 786	1 853	1 867	1 911	1 866	1 855
	muži	1 500	1 679	1 794	1 861	1 781	1 754	1 774	1 772	1 772	1 805	2 097
Celkem	Uchazeči o zaměstnání v roce 2010											
	4 119	4 199	4 083	3 940	3 707	3 549	3 563	3 550	3 560	3 536	3 635	3 955
	ženy	1 847	1 866	1 830	1 857	1 809	1 807	1 858	1 881	1 884	1 869	1 878
	muži	2 272	2 333	2 253	2 083	1 898	1 742	1 705	1 669	1 676	1 667	2 077

Zdroj: Vlastní

4.3.1.4 Okres Liberec

Okres Liberec nabízí největší uplatnění v oboru automobilového průmyslu a stavebnictví. Mezi největší zaměstnatelé těchto uvedených kategorií patří například společnosti DENSO AIR SYSTEMS CZECH, s.r.o., DENSO MANUFACTURING CZECH, s.r.o., Magna Exteriors & Interiors (Bohemia) s.r.o., PEKM Kabeltechnik, s.r.o., L.A.F. a. s., KNORR - BREMSE Systémy pro užitková vozidla, CR, s.r.o., Inteva Products Czech Republic a.s. Z oblasti stavebnictví EUROVIA CS, a.s., HAVAX a.s., Interma, akciová společnost, Ještědská stavební společnost spol. s r.o., SYNER, s.r.o. Z oblasti potravinářského průmyslu jsou to PEKÁRNA LIBEREC a.s. (United Bakeries), z oblasti slévárenství KSM Castings CZ a.s. se sídlem v Hrádku nad Nisou.

Nezaměstnanost v roce 2008 byla evidována na nízké hranici a to na výši 6 %. Nárůst nezaměstnanosti díky špatné hospodářské situaci v roce 2009 se ustálil na míře 9,1 %. V následujícím roce vzrostla ještě o 1 %. Okres Liberec zaručoval v roce 2008 ještě poměrně velký úspěch v hledání zaměstnání a to z důvodu počtu nabízených volných pozic. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR v okrese Liberec evidovalo průměrně 2000 volných pracovních pozic a na 1 volné pracovní místo připadali 3 uchazeči o zaměstnání. V roce 2009 již poměrně poklesl počet volných míst na průměrný nabízený počet 646 pozic a v roce 2010 pokles pokračoval na průměr 635 míst. Na 1 volnou pracovní pozici v roce 2009 připadalo 15 uchazečů o zaměstnání a v roce 2010 již 16 uchazečů.

Tab. 15: Nezaměstnanost v okrese Liberec v jednotlivých měsících roku 2008 - 2010

Jednotlivé měsíce	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Celkem	Uchazeči o zaměstnání v roce 2008											
	5 830	5 740	5 616	5 515	5 431	5 446	5 681	5 741	5 743	5 580	5 745	6 233
	3 125	3 124	3 073	3 056	3 022	3 008	3 180	3 211	3 187	3 005	2 974	3 112
ženy	2 705	2 616	2 543	2 459	2 409	2 438	2 501	2 530	2 556	2 575	2 771	3 121
Celkem	Uchazeči o zaměstnání v roce 2009											
	7 113	7 675	8 038	8 426	8 468	8 625	8 986	9 159	9 126	9 054	9 202	9 692
	3 448	3 597	3 714	3 936	4 085	4 248	4 554	4 706	4 672	4 690	4 699	4 833
ženy	3 665	4 078	4 324	4 490	4 383	4 377	4 432	4 453	4 454	4 364	4 503	4 859
Celkem	Uchazeči o zaměstnání v roce 2010											
	10 058	10 012	10 065	9 857	9 471	9 437	9 617	9 478	9 364	9 199	9 189	9 799
	4 833	4 826	4 814	4 751	4 636	4 671	4 841	4 832	4 744	4 640	4 631	4 807
ženy	5 225	5 186	5 251	5 106	4 835	4 766	4 776	4 646	4 620	4 559	4 558	4 992
muži												

Zdroj: Vlastní

4.3.2 Růst zadluženosti firem a obyvatelstva

Tato kapitola zpracovává údaje o zadluženosti fyzických a právnických osob, ať už podnikajících, tak i občanů, kteří jsou zaměstnanci, důchodci i studenty, kteří nejsou schopni dostát svým závazkům a musí dojít k nucenému výkonu rozhodnutí, tedy vymožení dlužných pohledávek prostřednictvím soudních exekutorů, výkonem rozhodnutí, insolvenčním řízením, v nejhorším popřípadě až k odpisu nedobytných pohledávek.

Z právního hlediska je pohledávka určité právo, které má jeden z účastníků vztahu vůči druhému účastníkovi. Obsahem právního vztahu je určité plnění, které vzniklo na základě nějaké dohody, smlouvy. Účastníky jsou na straně jedné věřitel a na straně druhé dlužník. Plnění může mít podobu peněžitou nebo nepeněžitou. Opakem pohledávky je závazek, který má dlužník vůči svému věřiteli. „*Dlužník je povinen něco dát, konat, něčeho se zdržet nebo něco trpět a věřitel je oprávněn to od něj požadovat.*“¹²

Věřitel může mít i více dlužníků najednou. Jedná se o společné závazky, kdy jsou dlužníci povinni splnit danou povinnost společně a nerozdílně, což znamená, že je jedno, na kterém z dlužníků bude závazek vymožen, aniž by druhý z dlužníků vůbec něco hradil.

Z účetního hlediska dělíme pohledávky na krátkodobé a dlouhodobé. Krátkodobé pohledávky jsou se splatností do 1 roku, dlouhodobé pohledávky mají splatnost delší než jeden rok.

Pohledávky oceňujeme při jejich vzniku jmenovitou hodnotou, pořizovací hodnotou při jejich vkladu nebo nabytí. Pořizovací cenou rozumíme pořizovací cenu majetku a přímé náklady související s pohledávkou, například ocenění nakoupených pohledávek, odměny právnímu zástupci a jiné.

Dle zákona o dani z příjmu, pokud evidujeme pohledávku po splatnosti, můžeme pohledávku postupně odpisovat do daňových nákladů a dle zákona o rezervách vytváříme opravné položky k pohledávkám.

Pokud máme pohledávku po splatnosti, vyzveme dlužníka k úhradě závazku. Jestliže pohledávku dlužník uhradí, pohledávka zaniká. Ve chvíli neuhrazení pohledávky v termínu

---

¹² Občanský zákoník §494

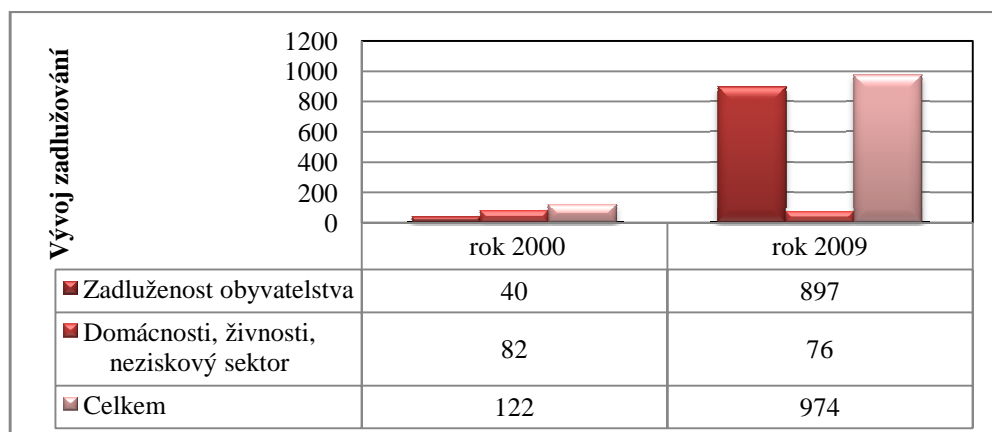
splatnosti se stává pohledávka ohroženou a máme několik možností jak dále postupovat. Pohledávku můžeme postoupit třetí osobě, lze ji přihlásit do insolvenčního řízení, vymoci prostřednictvím exekučního řízení nebo výkonu rozhodnutí.

Pokud bychom všechny pohledávky nahromadili do jednoho balíčku, můžeme hovořit, jak ze strany věřitelů, tak ze strany dlužníků, o zadluženosti českých domácností i právnických osob.

V roce 2009 české domácnosti dlužily bankám skoro jeden bilion korun a dalších 104 miliard korun dlužily leasingovým společnostem a ostatním finančním zprostředkovatelům. Oproti roku 2000 se zadluženost každoročně navyšovala o 100 %. Zadluženost oproti roku 2000, kdy byla na výši 13 %, se zvýšila na téměř 50 %.

Důvody růstu dluhů českých domácností

- Preference spotřeby – lidé využívali nejen svůj disponibilní důchod, ale i vypůjčené finanční prostředky
- Růst životního standardu – díky zvyšování reálné mzdy došlo ke změně preference potřeb. Ze zboží krátkodobé potřeby se přenesly preference na nemovitosti, služby a předměty dlouhodobější spotřeby.
- Snadná dostupnost půjček a s tím spojená rychlá možnost nabytí vlastnictví nemovitosti k bydlení.

Zdroj: vlastní

Obr. 9: Vývoj zadluženosti v letech 2000-2009 v mld. Kč

Výše uvedený obrázek č. 9 ukazuje poměrný vývoj nárůstu zadlužování mezi roky 2000 a 2009.

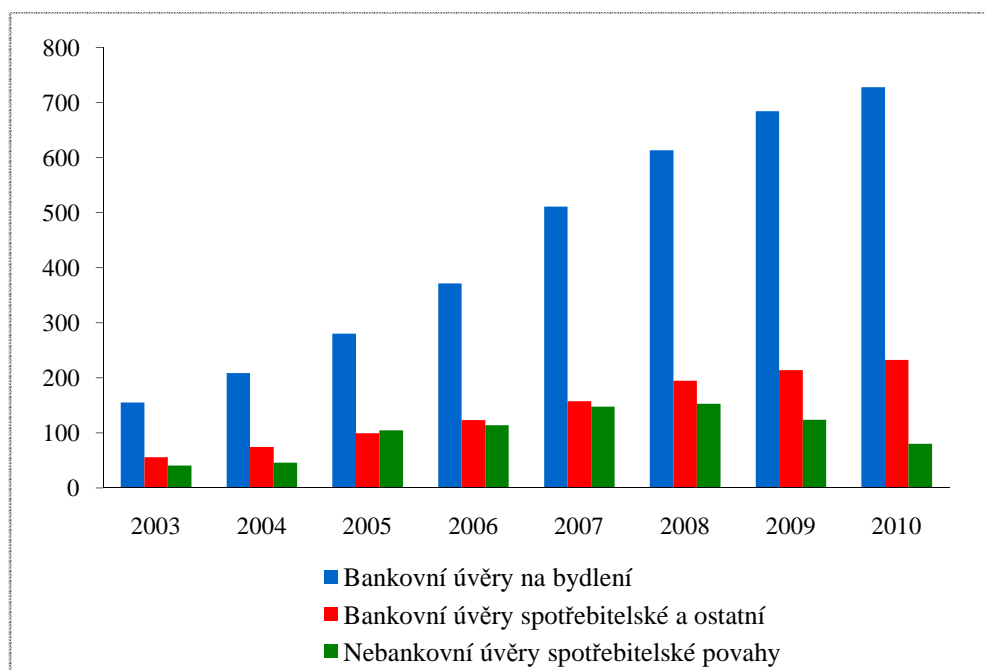
Úvěry

- **Úvěry na bydlení** – Poskytují je především banky a stavební spořitelny v produktech hypotečních úvěrů, úvěrů řádných či překlenovacích ze stavebního spoření nebo spotřebitelských úvěrů na nemovitosti. V roce 2009 dle ČNB bylo poskytnuto 684 mld. korun obyvatelstvu na bydlení, z toho 26 mld. Kč ve formě nebankovních úvěrů na nemovitosti a ve výši 658 mld. Kč ve formě hypotečních úvěrů nebo úvěrů ze stavebního spoření. V letech 2003 – 2006 poskytnutí hypotečních úvěrů stoupalo téměř o polovinu každý rok. V roce 2007 zvýšení objemu poskytovaných hypotečních úvěrů zaznamenalo nárůst o 40 %. Rok 2008 znamenal propad v poskytování hypotečních úvěrů a to díky zpomalení ekonomiky ČR. Snížený zájem o trh nemovitostí je vysvětlován obavou ze ztráty zaměstnání žadatele o úvěr, snížením příjmu a ekonomickou situací.
- **Spotřební úvěry** – půjčky bank na spotřebu. Především se jedná o debetní zůstatky na účtech klientů bank, pohledávky z kreditních karet, spotřební úvěry na zboží a služby. Neúčelové spotřební úvěry dle ČNB tvořily téměř většinu z objemů spotřebních úvěrů obyvatelstvu, tedy ve výši 150 mld. Kč.
- **Půjčky nebankovních subjektů** – tyto subjekty poskytují půjčky na předměty osobní spotřeby prostřednictvím splátek nebo leasingu. Dle ČNB v roce 2009 klesly spotřebitelské úvěry od leasingových společností o 11,6 mld. korun, úvěry od společností splátkového prodeje poklesly o 21,4 mld. korun. Snížení poskytnutých úvěrů bylo zapříčiněno větším dohledem na majetkové portfolio žadatele o úvěr, novou strategií subjektů poskytujících půjčky.

Z níže uvedeného obrázku č. 10 vyplývá, že nárůst bankovních úvěrů na bydlení byl největší v letech 2000 – 2007. Celkový objem zadluženosti domácností přesahuje 1,2 bilionu korun. Za zpomalení tempa zadlužování může nižší zájem o nebankovní půjčky, jejichž pokles ke konci roku 2010 byl o 35 % vůči předchozímu období. Objem spotřebitelských úvěrů

bankovních i nebankovních v roce 2010 klesl pouze o 7 %. Předpoklad opětovného nárůstu poskytnutých úvěrů v roce 2012 je odvozen z vývoje v zahraničí.

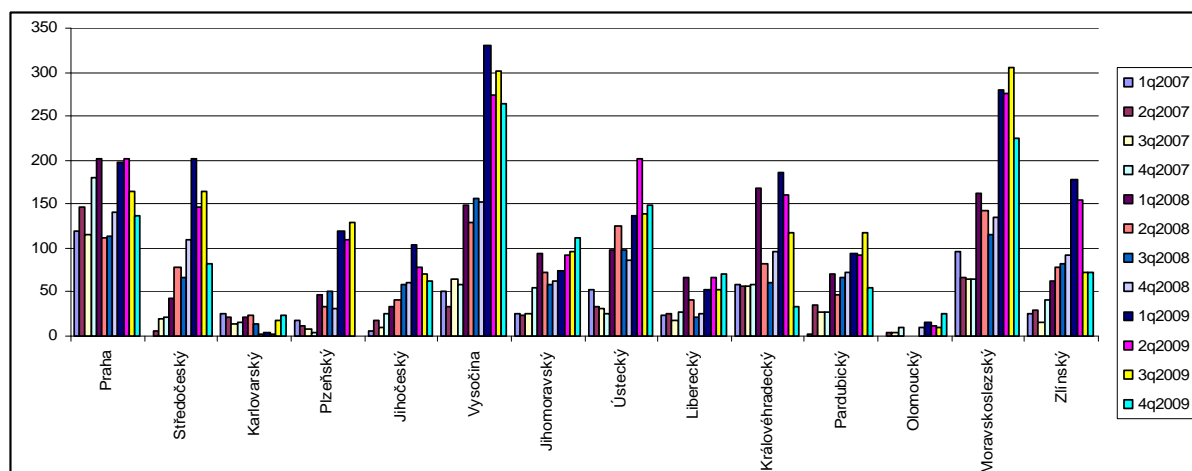

Zdroj: ČNB

Obr. 10: Počet bankovních a nebankovních úvěrů domácnostem v tis.

Statistiky zadluženosti obyvatelstva dle místa bydliště bohužel nejsou k dispozici. Bankovní i nebankovní společnosti poskytující půjčky nemají statistické údaje o svých pohledávkách dle správních obvodů. Jedinou možností jak posoudit zadluženost obyvatelstva dle regionálních dimenzí, je orientační přehled od Asociace občanských poraden, které vedou statistiky počtů dotazů v dluhovém poradenství. V roce 2007 AOP zaznamenala 2126 dotazů ohledně dluhů a 1508 dotazů ohledně exekucí, v roce 2009 již evidují celkem 7077 dluhových dotazů a 3526 dotazů ohledně exekucí.

Z níže uvedeného obrázku č. 11 můžeme pouze odvozovat, jeho hodnota je orientační. Nelze s přesností říct, který kraj má více zadluženého obyvatelstva. Můžeme posoudit zvyšující se počty dotazů ohledně dluhové problematiky v krajích, které jsou postiženy vysokou nezaměstnaností, nízkou mírou mezd nebo jejich snížením, popřípadě i tím, který kraj byl ekonomickou krizí postižen nejvíce. Dalším důležitým faktorem je i finanční gramotnost obyvatelstva, sociální zázemí populace, hustota obyvatelstva.

Zdroj: Asociace občanských poraden

Obr. 11: Regionální vývoj počtu dotazů obyvatelstva týkající se dluhové problematiky

Informace, která může doplnit výše uvedený obrázek, je od společnosti SOLUS. SOLUS vytváří dva negativní registry klientských informací, které shromažďují informace o klientech, kteří se dostali do problémů se splácením svých závazků. První registr fyzických osob spotřebitelů a druhý registr IČ, do kterého jsou zařazovány fyzické osoby podnikatelé a právnické osoby. Tato společnost v roce 2009 evidovala již 868 000 osob, které měly problém se splácením svých úvěrů.

„K 30. 6. 2011 bylo v negativním registru SOLUS evidováno 975 tisíc osob - spotřebitelů a dlužná částka po splatnosti dosahovala téměř 35 mld. Kč (v registru IČ, kde jsou podnikatelé a právnické osoby, byl záznam o 65 tisících osob s celkovou dlužnou částkou kolem 4 mld. Kč).“¹³

Celkový počet nařízených exekucí, téměř 3,5 milionu, vůči celkovému počtu obyvatelstva je téměř alarmující. Dalo by se říci, že každý třetí obyvatel České republiky má nebo měl vůči své osobě nařízenou exekuci. Musí být ale uvedena na pravou míru informace, že v celkovém počtu exekucí není zohledněn fakt, že jakákoliv osoba může mít více než jednu exekuci. S vzrůstajícím počtem nařízených exekučních řízení se zobrazuje zásadní problém s vymahatelností dluhů na osobě, která je takzvaně předlužena.

Jednoznačně je ověřen fakt, že v České republice chybí institut ověření bonity klienta. Samozřejmě existuje zde výše uvedená společnost SOLUS, avšak bankovní instituce si vedou

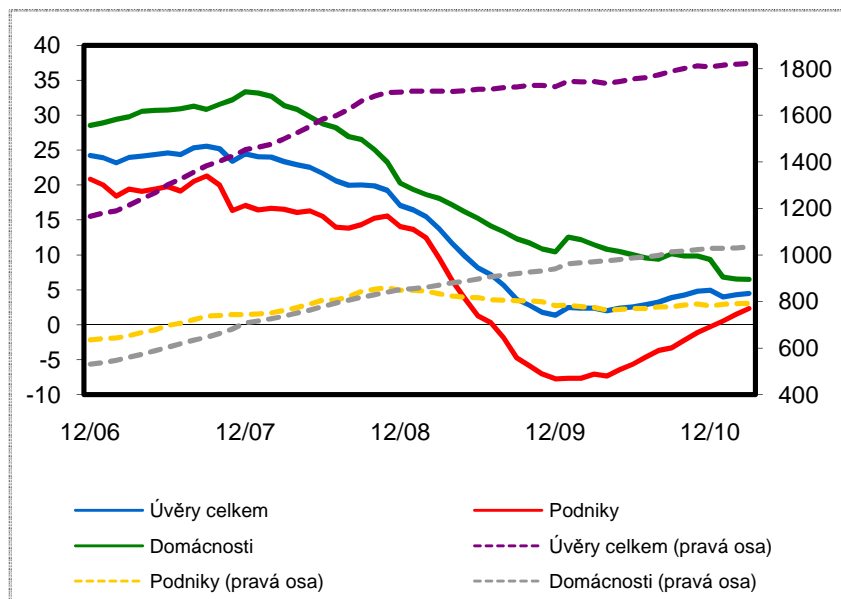
¹³<http://www.hypoindex.cz/clanky/dluznikem-snadno-a-rychle-zjistete-si-zda-nahodou-nejste-v-registru/>

své rejstříky dlužníků. Ale položme si otázku, stačí toto zajištění? Jednoznačně ne. Můžeme uvést několik hlavních důvodů tak obrovského zadlužení obyvatelstva. Začněme popořadě.

- Prvním důvodem je jistě snaha bankovních a úvěrových společností poskytnout co nejvíce úvěrů. V předchozích letech byla velká benevolence společností k bonitě klienta. Byla dána přednost poskytnout úvěr či půjčku skoro každému, než aby se zdlouhavě zjišťovala majetková situace žadatele.
- Dalším důvodem jsou reklamní kampaně úvěrových společností. Cílená a velice dobrá reklama útočící z každé strany na člověka a říkající „jak snadné je mít nové auto, novou televizi“. Ne všichni jsou silnými jedinci, kteří odolají tak poutavé reklamě a tak relativně malé snaze získat nové předměty osobní spotřeby.
- Nesmíme opomenout také snadné a rychlé získání peněz, kdy i prakticky po telefonu, prostřednictvím internetu, jednoduše „hned“, získáme námi požadovaný obnos.

Hlavní problém tak vysoké zadluženosti však musíme hledat jinde. Až příliš pozdě si někteří z nás uvědomili, že všechny své úvěry nejsou schopni splácet. Samozřejmě každá z úvěrových společností i bank si vede svůj registr dlužníků, ale tyto systémy nebyly propojeny. Což zapříčinilo i to, že velká část dlužníků požádala o úvěr u jiné společnosti, u které nedluží a úvěr jim byl poskytnut. Tak snadno se lze dostat do úvěrové pasti. To souvisí i s počtem ukončených a neukončených exekucí. Pokud z celkového počtu nařízených exekucí cca 900 000 za posledních 10 let byla ukončena pouze méně než polovina, svědčí to o hlubším, morálním problému společnosti.

Z níže uvedeného obrázku č. 12 vyplývá, že počet úvěrů poskytnutým domácnostem a podnikům v roce 2008 – 2009 prudce klesl. Úvěry poskytnuté podnikům v roce 2009 se dostaly do záporných čísel. Díky úvěrům na bydlení se obnovil růst úvěrů domácnostem a počátkem tohoto roku 2011 byl obnoven růst i u úvěrů podnikům.

Zdroj: http://www.cnb.cz/cs/financi_stabilita/zpravy_fs/fs_2010-2011/index.html

Obr. 12: Meziroční dynamika růstu a stavy bankovních úvěrů v ČR (v ks)

4.3.3 Vliv hospodářské krize na bonitu pohledávek aneb jak ochránit svůj majetek

Vymožení dlužných pohledávek ať už na fyzických či právnických osobách je někdy „během na dlouhou trať“. Dnešní doba je poznamenána rychlostí s jakou se dějí věci okolo nás. Podle mého názoru díky velké zadluženosti firem, ale i velké nabídce na trhu, některé firmy zneužívají svého postavení na trhu a odsouvají splatnost svých závazků. Některé firmy jsou na kraji ukončení činnosti, proto za dodané zboží či služby ani nezaplatí. Co má dělat zaměstnanec v situaci, že zaměstnavatel nevyplatí mzdu? Jakého práva se mohou domoci, když mi soused nezaplatí dluh?

Pokud evidujeme nezaplacenou fakturu, dlužné nájemné, nezaplacenou mzdu, nesplacený dluh, můžeme si vybrat z několika variant, jak naložit s takovou pohledávkou. Nikdo z nás jistě nechce přijít o své finance. Jak ale ochránit svůj majetek před nekalými praktikami obchodníků, před špatnou morálkou nebo zlými úmysly svých dlužníků?

Samozřejmě v obchodních vztazích je důležité mít dobrou pověst, což znamená, platit své závazky řádně a včas. Důležité je i prověřit si své obchodní partnery, své nastávající dlužníky.

Když už ale nastane situace, ve které jsme postaveni do situace věřitele, a dlužník nechce dobrovolně uhradit závazek, můžeme:

- pohledávku postoupit 3. osobě – prodat ji se ztrátou
- vymoci pohledávku prostřednictvím inkasních společností
- vymoci soudní cestou – exekuční řízení, popřípadě výkon soudního rozhodnutí
- přihlásit do insolvenčního řízení pokud již bylo zahájeno
- navrhnout insolvenční řízení
- pohledávku odepsat jako nevymoženou

4.3.3.1 Vymáhání dlužných pohledávek jinou než soudní cestou

Vymáhání pohledávek mimosoudní cestou začalo nabývat na síle až v posledních 5-ti letech. Ve chvíli, kdy se začalo obecně hovořit o předluženosti dlužníků, o špatné platební morálce, jako by se s těmito agenturami roztrhl pytel.

Jako první varianta se nám nabízí postoupení pohledávky třetí osobě. Je to prakticky nejjednodušší způsob, jak se zbavit nezaplacené faktury, či dluhu. Existuje mnoho společností na trhu, které se odkupem pohledávek zabývají. Mají jednu vlastnost společnou a to zájem o prověření majetku dlužníka. Ve chvíli, kdy se obrátíme na takovou společnost se zájmem prodat svou pohledávku, většina společností nejdříve našeho dlužníka prověří, zda je vůbec pohledávka bonitní. Pokud náš dlužník splňuje majetkové požadavky třetí osoby, začíná vyjednávání o ceně pohledávky. Žádná společnost zabývající se odkupem pohledávek nekoupí pohledávku za původní dlužnou částku, tedy 100 %. Většinou se výkupní cena pohybuje okolo 30 – 50 % z původní částky. Toto procento může být i vyšší. Vše je závislé na majetkových možnostech našeho dlužníka. Při shodě podmínek může dojít k odkupu pohledávek a společnost zabývající se odkupem pohledávek je novým věřitelem.

Další variantou je najmutí inkasní agentury. Dříve tyto agentury fungovaly neoficiálně a byly pojmenovány jako vymahačské agentury. Většinou se jednalo o ústní dohodu mezi věřitelem a osobou zabývající se vymáháním. Ne vždy jejich praktiky byly legální. V současnosti se většina inkasních firem snaží vymoci dlužnou částku častými návštěvami dlužníka, důraznými urgencemi, zveřejněním dlužníků v různých registrech, ale i velkými odměnami za svou

činnost. Pokud bychom svou pohledávku předali této agentuře, z celé vymožené částky si společnost odečte min. 30 % – 50 % na svou odměnu. V této pozici jsme zadavatelem zakázky, jsme stále věřitelem a inkasní agentura svou činností vymáhá splátkami, popřípadě celkovou úhradou, naši pohledávku.

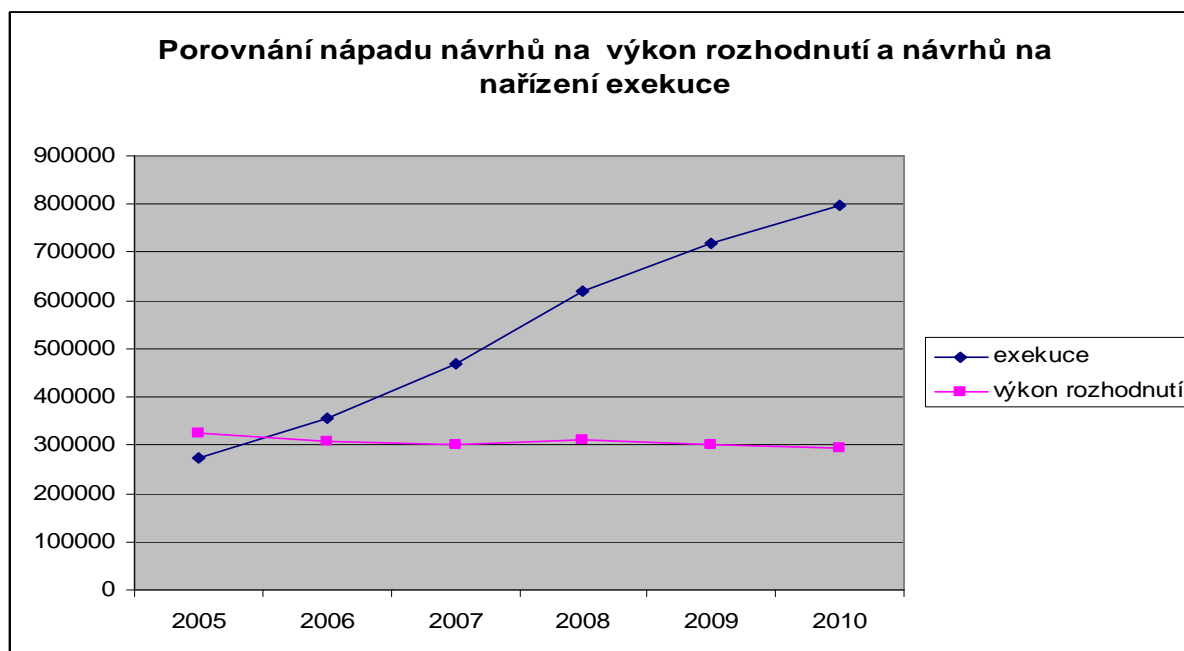
Další variantou je pro neúspěch vymožení naší pohledávky, pro úmrtí dlužníka nebo pro nemajetnost dlužníka pohledávku odepsat, neboli nechat pohledávku zaniknout.

4.3.3.2 Vymáhání dlužných pohledávek soudní cestou – exekuční řízení

Od roku 2001 platná právní úprava umožňuje exekuční tituly vykonávat jak cestou soudního výkonu rozhodnutí podle občanského soudního řádu, tak v exekučním řízení podle exekučního řádu.

Občanskoprávním řízením se rozumí upravený postup soudů, účastníků řízení a ostatních osob, jehož smyslem je poskytnutí ochrany soukromých práv a zájmů, které chrání stát. Soudy při výkonu rozhodnutí postupují podle občanského soudního řádu. Soud nejprve na návrh oprávněného usnesením nařídí výkon rozhodnutí, poté se postará o jeho provedení. Vykonavatel, který je zaměstnancem státu působícím u příslušného soudu a určeným k tomu rozvrhem práce, může činit jednotlivé úkony při provádění výkonu rozhodnutí, stanoví-li tak zákon nebo pověří-li ho tím předseda senátu. Náklady provedení výkonu rozhodnutí platí stát. Oprávněný, věřitel, má nárok na náhradu všech účelných nákladů výkonu rozhodnutí. Řízení o výkonu rozhodnutí je zpoplatněno podle zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Exekuci provádějí soudní exekutoři podle exekučního řádu. Exekutor podle zákona rozhoduje o průběhu exekuce a nese za tento průběh odpovědnost, k tomu jsou mu zákonem svěřeny odpovídající pravomoci. Náklady exekuce hradí povinný nebo-li dlužník.

Zdroj: Vlastní

Obr. 13: Porovnání nápadu návrhů na výkon rozhodnutí a návrhů na nařízení exekuce

Z výše uvedeného obrázku je patrné, že počet výkonů rozhodnutí nařizovaných soudem zůstává v podstatě konstantní, počet exekucí prováděný soudními exekutory se stále zvyšuje a z tohoto důvodu se zvyšuje zatížení soudů a nároky na státní rozpočet, protože i exekuce jsou podle platné právní úpravy nařizovány soudy. Jedná se především o administrativní náklady.

Rozdílem mezi výkonem rozhodnutí dle OSŘ a exekučním řízením je efektivnost vymožení dané pohledávky, rychlost nařízení výkonu a určení způsobu exekuce. U výkonu rozhodnutí dle OSŘ oprávněný přímo určuje jeden způsob provedení vymožení pohledávky, kdežto v exekučním řízení lze počet i způsob jednotlivých výkonů exekuce dle potřeby měnit.

Exekucí, jak již bylo zmíněno výše, rozumíme konkrétní nucené vymožení povinnosti, která nebyla dobrovolně splněna.

Důvodem vzniku profese soudních exekutorů v roce 2001 bylo zahlcení českých soudů, v jejichž kompetenci bylo vymáhání dlužných pohledávek. Soudy byly poslední instancí, která rozhodovala v právních sporech a zároveň i vymáhala dané splnění sporu. Díky změnám ve společenském a právním systému došlo po roce 1993 k objemnému nárůstu soudních sporů, což vedlo k neefektivnosti a zdlouhavosti nalézacího řízení, které následně vedlo

k zdlouhavému a nepružnému výkonu rozhodnutí. Bohužel většinou v neprospěch oprávněného, tedy nesplněním dané povinnosti povinného, v horším případě došlo k použití nezákonných postupů k zajištění pohledávek.

Česká republika zavedla institut soudních exekutorů po vzoru zemí střední a východní Evropy, kde soudní exekutoři existovali již dříve. V těchto ostatních zemích došlo až k 70 % nárůstu efektivnosti vymáhání pohledávek. V tuto chvíli je v České republice 147 soudních exekutorů.

Exekuční řízení je ovládáno dispoziční zásadou, tedy je vždy zahájeno pouze na návrh oprávněného, který je podán soudnímu exekutorovi. O nařízení exekuce rozhoduje místně příslušný okresní soud dle trvalého pobytu povinné osoby či sídla povinné společnosti. Návrh na nařízení exekuce je možné podat ve chvíli, kdy již dlužná pohledávka prošla nalézacím řízením a je tedy vydán exekuční titul. Exekučním titulem rozumíme rozsudek, platební rozkaz, směnečný platební rozkaz, výkaz nedoplatků, popřípadě i notářský a exekutorský zápis s přímou vykonatelností, který nahrazuje někdy až zdlouhavé nalézací řízení.

Návrh na nařízení exekuce je tedy podán k soudnímu exekutorovi a tím je zahájeno exekuční řízení. Soudní exekutor postoupí místně příslušnému okresnímu soudu návrh na nařízení exekuce spolu s žádostí o pověření k provádění exekuce v zákonem stanovené lhůtě 15 dní. Tato žádost o pověření k provádění exekuce včetně všech příloh v elektronické verzi musí obsahovat i elektronický podpis zaměstnance soudního exekutora, který je zřizován Ministerstvem spravedlnosti.

Místně příslušný soud v zákonem stanovené lhůtě 15 dní musí exekuci nařídit, vydá usnesení o nařízení exekuce, kterým je pověřen soudní exekutor a toto usnesení je v elektronické verzi s platným elektronickým podpisem odesláno do datové schránky soudnímu exekutorovi.

Účastníky exekučního řízení jsou oprávněný, povinný a manžel povinného, pokud jsou postižena práva a jiné hodnoty patřící do společného jmění manželů. Obě strany mohou být v exekučním řízení zastoupeny právním zástupcem i obecným zmocněncem.

Soudní exekutor má po celou dobu trvání exekučního řízení povinnost mlčenlivosti. Pouze pokud je soudní exekutor dotazován například orgány činnými v trestním řízení, v nezbytné míře a pro jednotlivý případ, může být zproštěn mlčenlivosti pouze Exekutorskou komorou.

Exekuci lze provést jen způsobem uvedenými v exekučním řádu:

- **Peněžité plnění** - srážky ze mzdy a jiných příjmů, příkázání pohledávky, prodej movitých věcí, prodej nemovitých věcí, prodej podniku
- **Nepeněžité plnění** – vyklizení, odebrání věci, rozdělení společné věci, provedení prací a výkonů

Pokud nepostačuje k vymožení dané povinnosti jeden způsob provedení exekuce, může soudní exekutor současně provést více způsobů exekuce z důvodu rychlého a účelného provedení. Nejčastějším způsobem provedení exekuce je příkázání pohledávky z účtu povinného a srážky ze mzdy a jiného příjmu povinného.

Proti usnesení o nařízení exekuce je možné podat v zákonem stanovené lhůtě odvolání prostřednictvím soudního exekutora a to do 15 dní od převzetí usnesení o nařízení exekuce. Odvolání nemá odkladný účinek, což znamená, že je v exekuci pokračováno. Vymožená pohledávka nemůže být vyplacena oprávněnému, není možné vyrozumět bankovní ústav blokující vymožené finanční prostředky, popřípadě zaměstnavatele deponujícího vymožené finanční prostředky sražené ze mzdy povinného. Právní mocí usnesení o odvolání nabývá i právní moci usnesení o nařízení exekuce.

Proti vydanému exekučnímu příkazu není možné podat žádný opravný prostředek. To znamená, že exekuční příkaz má zajišťovací charakter a jeho provedení je po právní moci usnesení o nařízení exekuce.

Kdykoliv během exekučního řízení může být zahájeno insolvenčního řízení s povinnou osobou. Od doby podání návrhu na zahájení insolvenčního řízení je exekuční řízení pozastaveno a pokračuje se v exekuci ve chvíli, kdy je insolvenční řízení ukončeno.

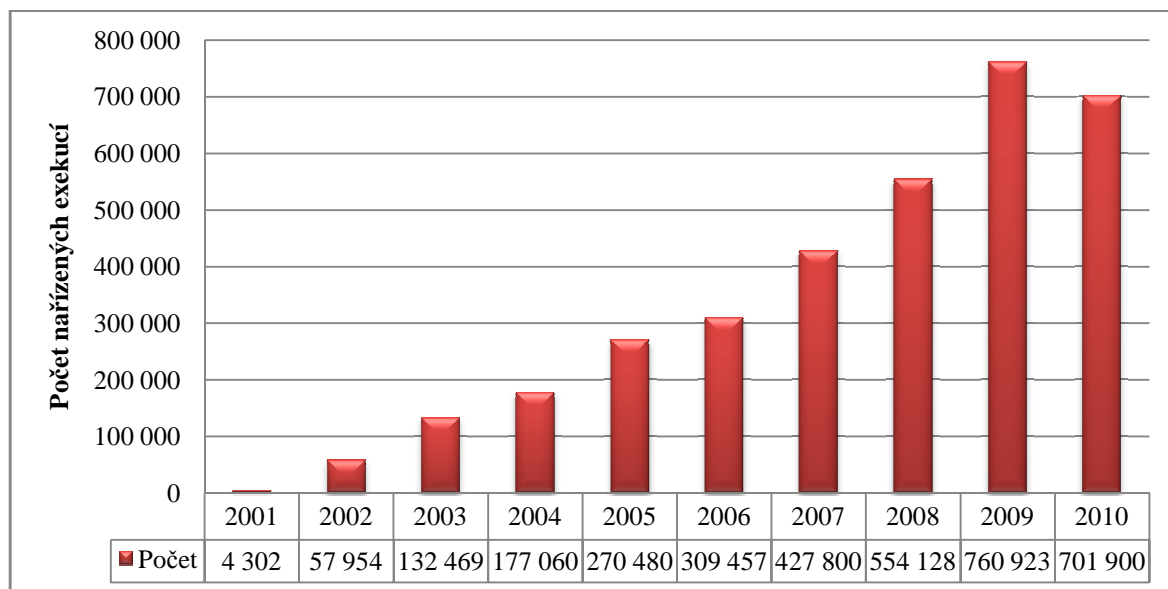
Pokud povinný podá kdykoliv v průběhu exekučního řízení návrh na odklad exekuce, exekutor je povinen do vydání rozhodnutí o návrhu na odklad nečinit žádné úkony.

Pokud kdykoliv během exekučního řízení podá povinný návrh na zastavení exekučního řízení, soudní exekutor, pokud se zastavením exekučního řízení bude souhlasit i oprávněný, exekuci zastaví a vydá usnesení o zastavení exekuce.

Exekuční řízení je ukončeno vymožením nebo zastavením. Promlčení lhůty po dobu běhu exekučního řízení neběží, takže je možné, aby exekuční řízení bylo vedeno i několik let. Zastavena exekuce může být pro nemajetnost povinného, poté náklady exekuce může nést oprávněný, dále může být zastavena exekuce z důvodu úhrady pohledávky před nařízením exekuce.

Exekutorská komora České republiky zavedla bezplatné poradny. Tyto poradny slouží osobám, které již čelí exekuci, tedy dlužníkům, ale i rodinným příslušníkům a osobám blízkým, které mohou být exekucí dlužníka dotčeni. Dále například pro věřitele, kteří mají pohledávky a chtějí se domoci jejich vymožení. Služby poradny poskytují exekutorské úřady v Praze, Liberci, Brně a Plzni. Poradna byla založena především pro pomoc lidem, kteří si z důvodu své závažné finanční situace nemohou dovolit žádat advokáta o právní pomoc při řešení svých závazků.

Centrální evidence exekucí je dalším programem zavedeným Exekutorskou komorou ČR. Jedná se o program, který umožňuje zjišťovat informace o konkrétních exekučních řízeních, zda byla na konkrétní subjekt nařízena exekuce, který soudní exekutor byl pověřen provedením exekuce, o jakou vymáhanou povinnost se jedná, kdy byla exekuce nařízena, kdy odložena či zastavena.

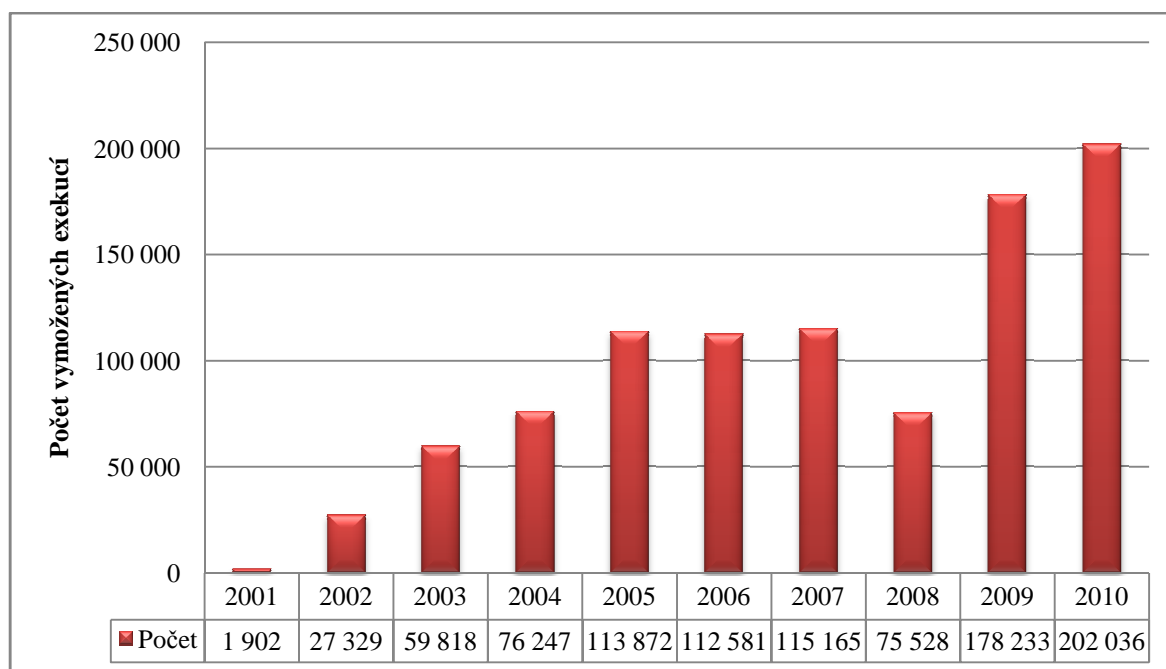
Zdroj: vlastní

Obr. 14: Počet nařízených exekucí v České republice jednotlivých letech

Již v počátku kapitoly o exekučním řízení bylo zmíněno, že hlavním důvodem zavedení institutu soudního exekutora bylo neefektivní a zdlouhavé vymáhání pohledávek prostřednictvím okresních soudů. Prvním větším nárůstem počtu nařízených exekucí byl rok 2005, zobrazeno v obrázku č. 14, kdy bylo nařízeno 270 000 exekucí. Dalším alarmujícím skokovým nárůstem exekucí byl rok 2007 a 2008. Největším přírůstkem nařízených exekucí se může pomyslně pyšnit rok 2009, kdy počet nařízených exekucí jednoznačně zaujal první místo v žebříčku exekučních řízení.

Od roku 2008, kdy do České republiky pomalu vstoupila ekonomická krize, bylo všeobecně známo, že určitá populace v České republice bude mít problém se splácením svých závazků. Podle všeobecných postupů, zákonů a norem, které musí žalobce dodržovat při postupu vydobytí svých pohledávek, se nárůst počtu nařízených exekucí mohl začít zvětšovat v období 2007 a následujícím. Rok 2009, největší počet nařízených exekucí, mohl být i rokem, ve kterém začali být v platební neschopnosti klienti úvěrových společností, v jejichž úvěrových smlouvách byly zakotveny rozhodčí doložky. Jak je známo, rozhodčí doložky nahrazují zdlouhavá řízení, ve kterých jsou řešeny před soudem naše spory. V rámci rozhodčího řízení o sporné pohledávce rozhoduje rozhodce. Tento způsob má beze sporu největší výhodu v rychlosti řízení. Toto může být i jedním z faktorů, proč se rok 2009 stal rokem s nejvíce podanými návrhy na nařízení exekuce.

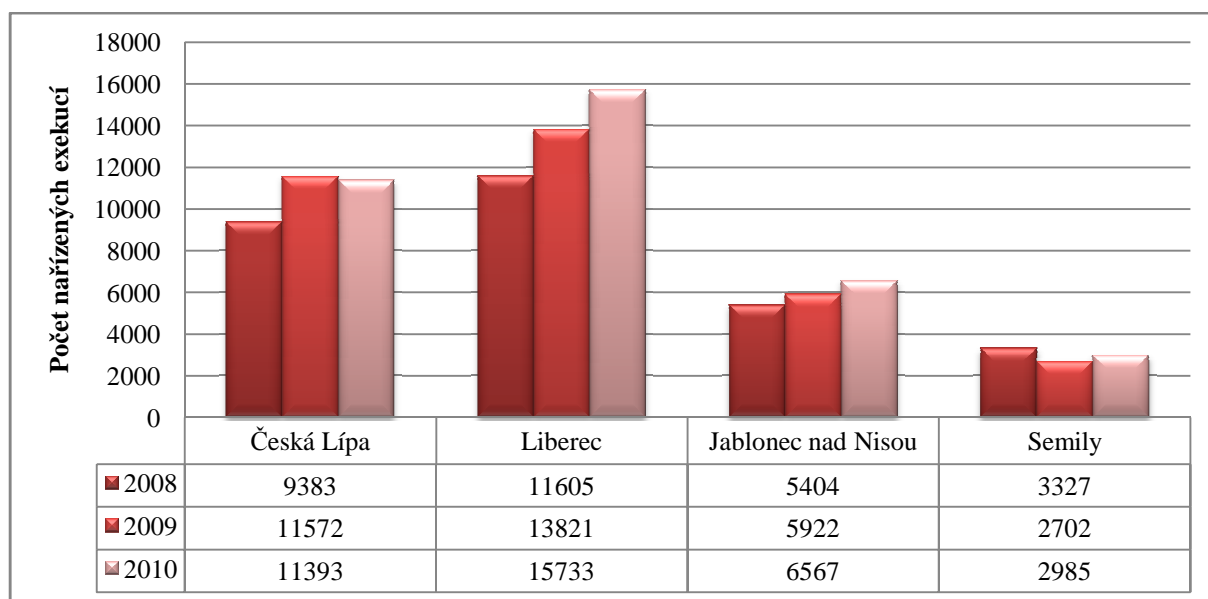
Pokles nařízených exekučních řízení v roce 2010 mohl být zapříčiněn více možnostmi. Ať už novou strategií úvěrových společností, větším důrazem na bonitu klienta včetně jeho majetkové prověrky, snížením objemu půjčovaných peněz z předchozích let, tak i třeba díky nově zavedenému insolvenčnímu řízení, oddlužení. Tomuto tématu je věnováno v následující kapitole.

Zdroj: Vlastní

Obr. 15: Počet uhrazených exekucí v České republice jednotlivých letech

Pokud bychom vycházeli z obrázku č. 15, tak je největší rozdíl mezi rokem 2008 a 2009. Pokles množství uhrazených exekucí v roce 2008 byl jistě ovlivněn nástupem ekonomické krize. Mnoho lidí ztratilo práci, byl jim snížen plat, popřípadě nebyly schopni hradit splátkový kalendář. Během roku 2009 se lidé přizpůsobili nepříznivé ekonomické situaci. Množství ukončených exekucí v letech 2009 a 2010 je přímo úměrné i vysokému počtu nařízených exekucí. Takže kdyby se zdálo, že v těchto posledních dvou letech došlo k většímu množství uhrazených exekucí, je to pouze tím, že byly hrazeny exekuce jak z dřívějších let, ale i tím, že stejné procento obyvatelstva své exekuce po jejich nařízení uhradilo.

Zdroj: Vlastní

Obr. 16: Počet nařízených exekucí v jednotlivých letech

Z výše uvedeného obrázku č. 16 je patrné, že počet nařízených exekucí v okrese Liberec stoupal ve všech vybraných rocích. Je poměrně dost velký rozdíl mezi počtem nařízených exekucí v okrese Semily a okrese Liberec nebo Česká Lípa, jedná se o téměř trojnásobek. V jediném z okresů Libereckého kraje, v okrese Semily, v roce nadcházející recese došlo ke snížení nově nařízených exekucí. Z pohledu počtu nařízených exekucí jednoznačně vyplývá, že největší počet obyvatel v kraji s nařízenými exekucemi je v okrese Liberec a následně v okrese Česká Lípa.

4.3.3.3 Vymáhání dlužných pohledávek soudní cestou - insolvenční řízení

Insolvenční zákon č. 182/2006 Sb. vstoupil v platnost dne 1. 1. 2008 a nahradil zákon o konkurzu a vyrovnání č. 328/1991 Sb..

Úpadkem rozumíme platební neschopnost a předlužení. Dlužník je v platební neschopnosti pokud má více věřitelů, minimálně dva, má peněžitě závazky po době splatnosti delší než 30 dní a tyto závazky není schopen splnit. Jestliže se podíl dluhu v rozpočtu dlužníka zvyšuje (morální hazard na straně managementu, společníků), má to za následek i zvýšení možného rizika úpadku dlužníka.

Pokud bude věřitel podávat návrh na zahájení insolvenčního řízení vůči svému dlužníkovi, musí prokázat, že má dlužník ještě dalšího věřitele, který má též pohledávku po splatnosti a prokázat jeho platební neschopnost. Pohledávky věřitelů nemusí být vykonatelné, stačí, aby jejich lhůta splatnosti uběhla. Jestliže je dlužník v prodlení a splatnost byla minimálně před 3 měsíci, může věřitel podat návrh na zahájení insolvenčního řízení aniž by prokazoval platební neschopnost dlužníka.

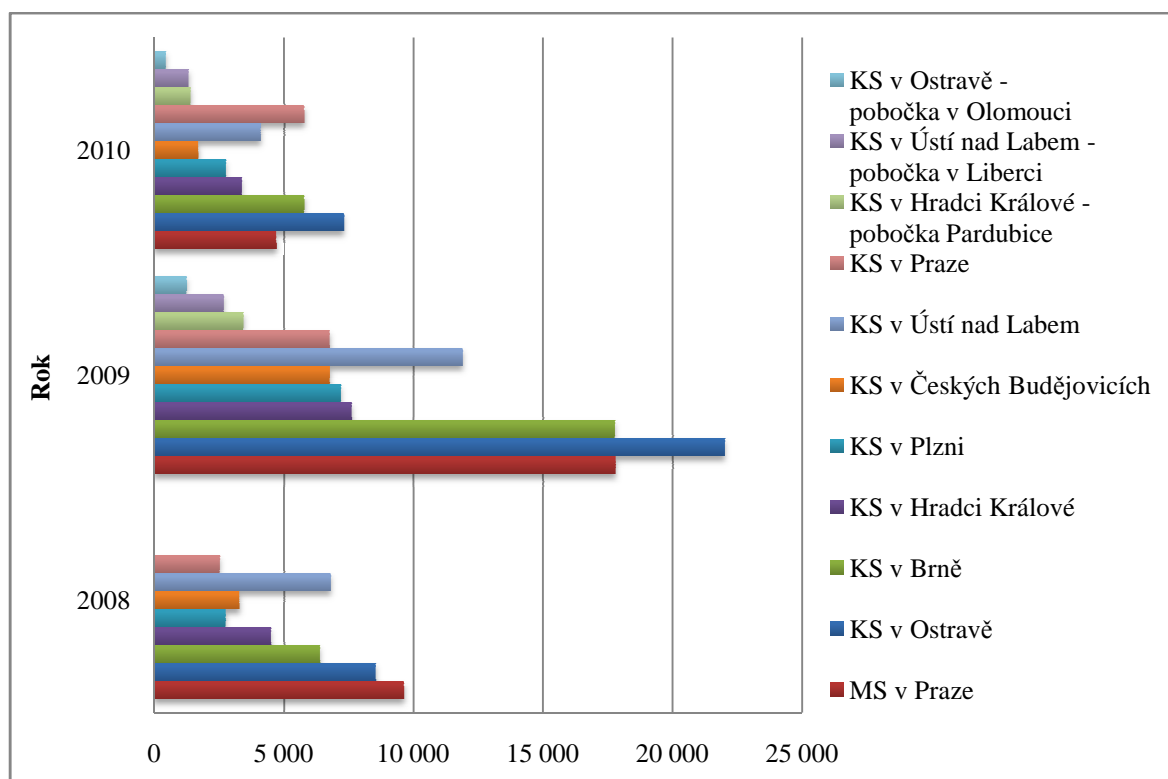
Platební neschopnost je charakterizována tím, že dlužník přestane hradit větší část svých závazků, nedošlo k úhradě pohledávek prostřednictvím výkonu rozhodnutí pro nedostatek majetku dlužníka, popřípadě dlužník nebyl schopen doložit zhodnocení svého majetku.

Předlužením rozumíme, pokud má dlužník více věřitelů a tím i souhrn všech svých závazků, převyšujících hodnotu jeho majetku.

Hrozící úpadek je novým pojmem, který dříve zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání neupravoval. Hrozící úpadek tímto dává možnost dlužníkovi, aby včas řešil svou situaci. Dlužník s více závazky, které již není schopen hradit, může podat sám na svou osobu insolvenční návrh. Dalším z důvodů je i to, že s pozdějším podáním insolvenčního návrhu může hodnota majetku dlužníka klesat, popřípadě se může zvyšovat míra jeho zadlužení.

Insolvenční řízení je zahájeno dnem převzetí návrhu věcně a místně příslušným soudem. Insolvenční návrh musí obsahovat úředně ověřený podpis osoby podávající návrh, popřípadě elektronický podpis. Bez těchto ověření se k návrhu nepřihlíží.

V roce 2008 Krajský soud v Ústí nad Labem prováděl činnost pro celý Liberecký a Ústecký kraj. Pobočka Krajského soudu v Ústí nad Labem – v Liberci začala vyřizovat insolvenční agendu od ledna 2009 v omezeném rozsahu a to pouze okresu Liberec. Od července roku 2009 vyřizuje liberecká pobočka již veškerý insolvenční nápad z okresů Liberec, Jablonec nad Nisou a Česká Lípa. Okres Semily patří dle dělení územních celků také do libereckého kraje dle zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, patří do působnosti Krajského soudu v Hradci Králové.

Zdroj: Vlastní

Obr. 17: Vývoj insolvenčních řízení v jednotlivých krajích v letech 2008 – 2010 (počet řízení)

Z výše uvedeného obrázku č. 17 je patrné, že rok 2009, kdy nastala hospodářská recese, zaznamenal velký nárůst probíhajících insolvenčních řízení.

Podat návrh na zahájení insolvenčního řízení je

- Povinností dlužníka
- Oprávněním věřitele

Insolvenční návrh musí splňovat obecné podmínky, označení účastníků, označení důkazů a osvědčení o úpadku dlužníka. Pokud nebudou splněny všechny zákonem stanovené podmínky, může být návrh zamítnut, popřípadě věřitel vyzván k doplnění.

Lhůta k přihlášení přihlášek do insolvenčního řízení je minimálně 30 – 60 dní. Jestliže se jedná o rozhodnutí o úpadku ve spojení s oddlužením, lhůta k přihlášení pohledávek je pevná a to 30 dní.

Nastávající schůze věřitelů se musí konat nejdéle do 2 měsíců od rozhodnutí o úpadku.

K rozhodnutí o úpadku se vážou rozhodnutí, kterými je řečeno, jakým způsobem bude probíhat insolvenční řízení. K rozhodnutí o úpadku je zároveň rozhodnuto o povolení oddlužení, pokud je s insolvenčním návrhem spojen návrh na oddlužení a to samé platí u povolení reorganizace. Tedy pokud dlužník spolu s insolvenčním návrhem spojí návrh na reorganizaci, reorganizační plán bude přijatý skupinou věřitelů, může soud rozhodnout o úpadku dlužníka a též vydat rozhodnutí o povolení reorganizace. Pokud je u dlužníka vyloučena možnost řešení situace oddlužením nebo reorganizací, může soud spojit rozhodnutí o úpadku s rozhodnutím o prohlášení konkurzu.

Rozhodnutí o úpadku soud musí vyvěsit na své úřední desce, má povinnost zveřejnit toto rozhodnutí v insolvenčním rejstříku a jeho doručení dlužníkovi, navrhovateli, předběžnému nebo insolvenčnímu správci a ostatním osobám, které jsou účastníky řízení.

Příhlášky pohledávek do insolvenčního řízení je nutno podat prostřednictvím formulářů, které jsou ke stažení na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti ČR.

Insolvenční správce je ustanoven insolvenčním soudem, který ve věci rozhodl o úpadku. Jeho osoba může být odvolána z funkce správce jak tímto soudem, tak i věřitelským výborem.

Pohledávky, které byly přihlášeny do insolvenčního řízení jsou rozděleny do skupin.

- Pohledávky za majetkovou podstatou – to je například odměna insolvenčního správce, předběžného správce nebo likvidátora, náhrady výdajů a odměny členů věřitelského výboru, náklady na udržení majetkové podstaty dlužníka, aj.
- Pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou – náhrady zaměstnanců dlužníka, které vznikly v posledních třech letech před rozhodnutím o úpadku nebo po něm.

Tyto výše uvedené dva druhy pohledávek jsou na prvním místě v uspokojování a to v plné výši pohledávky.

- Pohledávky zajištěného věřitele – jsou to věřitelé, kteří mají svou pohledávku zajištěnou zástavním právem, zadržovacím právem a omezením převodu nemovitosti.

- Ostatní pohledávky – jakákoliv jiná pohledávka, která nesplňuje podmínky výše uvedených bodů.

Jednotlivé způsoby řešení úpadku

- **Reorganizace** – cílem je zlepšení ekonomické situace dlužníka a to tím, že pokračuje dál ve své činnosti. Podmínkou pro přijetí je minimální roční obrat 100 mil. Kč za poslední účetní období nebo zaměstnávání minimálně 100 zaměstnanců. Jedinou výjimkou je případ, kdy s podáním insolvenčního návrhu je i podán návrh na reorganizaci spolu s reorganizačním plánem, který je již schválen alespoň polovinou věřitelů. Reorganizační plán určuje způsob reorganizace podniku dlužníka a to například restrukturalizací pohledávek dlužníka, prodejem majetkové podstaty, vydáním aktiv dlužníka věřitelům, fúzí. Splněním plánu reorganizace končí.
- **Oddlužení** – cílem oddlužení je uspokojení věřitelů alespoň ve výši 30 % pohledávek za předpokladu, že dlužník není podnikatelem. Návrh na oddlužení je podáván pouze samotným dlužníkem. Oddlužení je prováděno zpeněžením majetkové podstaty dlužníka nebo splátkovým kalendářem. S nezajištěnými věřiteli je domluven splátkový kalendář, který musí dlužník pravidelně hradit následujících pět let ze svých příjmů. Srážka je poté rozvržena mezi věřitele dle poměru pohledávek. Zajištění věřitelé budou uspokojeni ze zpeněžení zajištění.
- **Konkurz** – účelem prohlášení konkurzu je poměrně uspokojit pohledávky věřitelů dlužníka a to zpeněžením jeho majetkové podstaty. Neuhrazené částky pohledávek nezanikají. Je zde i nový institut nepatrného konkurzu, který je pro dlužníka s obratem do 2 mil. Kč za poslední účetní období a nemá více než 50 věřitelů.

Příklady obchodních společností, které podaly samy návrh na zahájení insolvenčního řízení, popřípadě návrh byl podán jejich věřitelem:

EUROSTAV s.r.o. – jedna z větších stavebních společností v libereckém kraji podala koncem roku 2010 insolvenční návrh spojený s návrhem na prohlášení konkurzu ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem, pobočka Liberec. Společnost se ocitla v druhotné platební neschopnosti. Finanční situace společnosti byla horší především díky špatné platební morálce svých

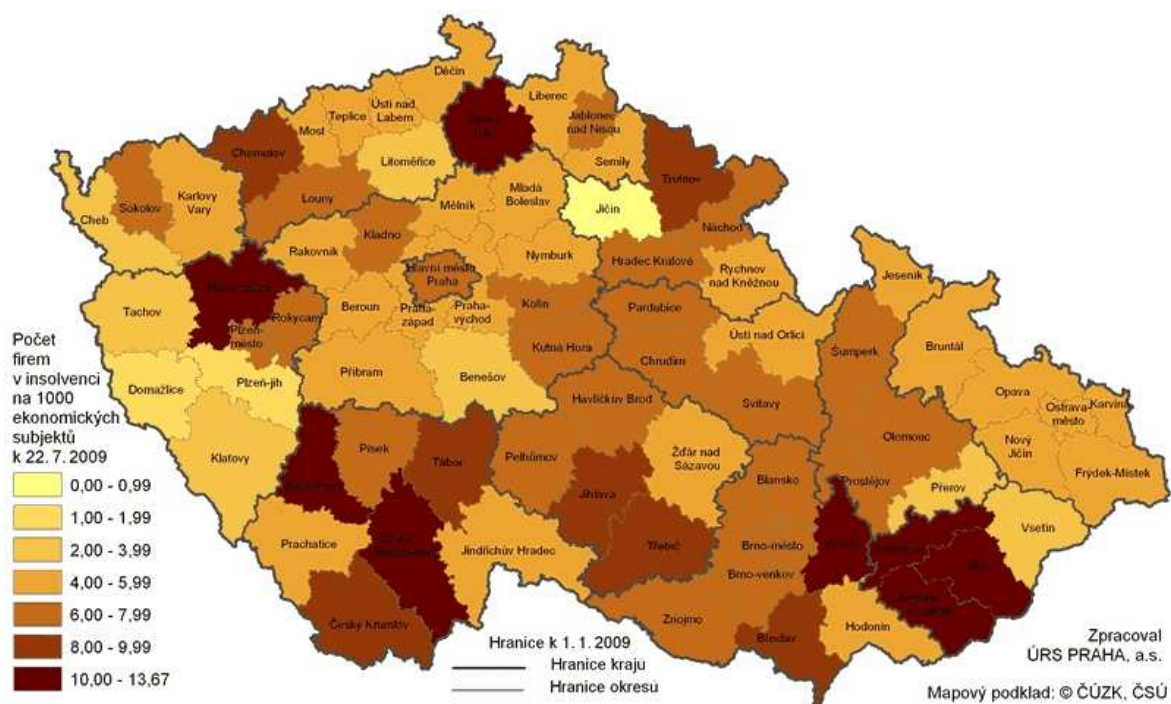
dlužníků, silné konkurenci a již probíhající recesi. Společnost EUROSTAV s.r.o. již před podáním insolvenčního návrhu čelila více exekucím řízením, kde soudní exekutoři postihli nemovitosti povinné exekucí příkazem k prodeji nemovitosti. Z druhé strany i tato společnost vymáhala své pohledávky vůči svým dlužníkům, bohužel neúspěšně. Tato společnost v insolvenčním návrhu uvedla celkovou výši svých závazků, ke dni podání návrhu evidovala 85 mil. Kč.

Společnost CRYSTALEX a.s. patřila mezi největší zaměstnavatele v okrese Česká Lípa a byla největší společností ve sklářském průmyslu v České republice. Design skla vyráběný v této firmě byl známý a oblíbený po celém světě. Společnost CRYSTALEX a.s. patřila do skupiny BOHEMIA CRYSTALEX TRADING a.s., která byla nucena podat insolvenční návrh spojený s konkurzem. Mezi další členy koncernu patří i sklárny ve Světlé na Sázavou SKLÁRNY KAVALIER, a.s., Karlovarský porcelán, a.s., Porcela plus, a.s., Sklo Bohemia, a.s., Concordia a.s., Sklárny BOHEMIA a.s. Celkový počet zaměstnanců tohoto koncernu přesahoval 5000. Mezi největší věřitele koncernu patřily banky, které požadovaly vrácení přes 2,7 mld. korun.

Společnost CRYSTALEX a.s. podala v srpnu roku 2008 insolvenční návrh spojený s návrhem na prohlášení konkurzu. O své finanční situaci uvádí, že k podání návrhu na zahájení insolvenčního řízení byla dohnána nepříznivou situací na trhu, hypoteční krizí v USA a především nárůstem cen vstupů do výroby a posilující korunou vůči zahraničním měnám. Celková hodnota majetku CRYSTALEXU a.s. byla k 19. 8. 2008 oceněna částkou 2.298.383.898 Kč. Závazky společnost vyčíslila částkou přesahující 391 mil. Kč. Společnost v rámci povoleného moratoria mohla dále fungovat a vyrábět. Bohužel ani moratorium finanční situaci nezlepšilo, společnost neměla žádné finanční prostředky na vyplacení mezd, úhradu provozních nákladů ani financování výroby. Mezi další vlivy, které jistě způsobily pád sklářských firem, popřípadě jim k pádu dopomohly, byl i nastupující vliv výrobků pocházejících z Číny. Ekonomická situace sklářské skupiny jistě nebyla způsobena jen v roce 2008, kdy v USA propukla ekonomická a finanční krize, nebo v roce 2009, kdy Českou republiku postihla recese ekonomiky. Sklářské produkty vyráběné v Číně začaly postupně zaplňovat trh a tím vznikl poměrně silný konkurenční boj.

Začátkem roku 2009 společnost CRYSTALEX a.s. splnila svou zákonnou povinnost, Úřadu práce nahlásil pravděpodobný počet zaměstnanců, se kterým bude ukončen pracovní poměr.

Zhruba 1600 obyvatel okresu Nový Bor se stalo nezaměstnanými, kterým delší dobu zaměstnavatel nevyplatil ani dlužné mzdy.

Zdroj: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6432275&ht=Liberec>

Obr. 18: Počet firem v insolvenční řízení na 1000 ekonomických subjektů v roce 2009

Výše uvedený obrázek č. 18 znázorňuje počet firem v insolvenčním řízení. V roce 2009 byl průměrný počet firem, u kterých bylo zahájeno insolvenční řízení, 6,62 na 1000 vykazovaných ekonomických subjektů. Na první příčky tohoto žebříku se dostal okres Vyškov s nejvyšším podílem insolventních firem a to s počtem 13,67 na 1000 vykazovaných ekonomických subjektů, následován okresem Plzeň – sever s počtem 13,23 na 1000 vykazovaných ekonomických subjektů. Do předních míst byl i zařazen okres Česká Lípa s počtem 12,19 na 1000 vykazovaných ekonomických subjektů, který podle Inženýrské a poradenské organizace je zařazen na 4 místo.

Tab. 16: Statistika insolvenčních řízení v Libereckém kraji

Kategorie události	KS v Ústí nad Labem	KS v Ústí nad Labem - pobočka Liberec	KS v Ústí nad Labem - pobočka Liberec
Rok	2008	2009	2010
Prohlášené konkursy	50	48	80
Soudem vyhlášená moratoria	0	1	0
Insolvenční návrhy	229	283	723
Návrhy na povolení oddlužení	116	150	541
Návrhy na prohlášení konkursu	31	65	92
Odmítnuté ins. návrhy	38	52	130
Přihlášené pohledávky	1328	1 455	3430
Povolené a schválené reorganizace	0	1	2
Rozhodnutí o úpadku	105	125	365
Oddlužení - splátkový kalendář	45	45	212
Oddlužení - zpeněžení majetkové podstaty	1	0	5
Zamítnuté ins. návrhy	20	29	66/52
Zastavené ins. řízení	16	48	98

Zdroj: vlastní

Z výše uvedené tabulky č. 16 můžeme odvodit až pětinasobný nárůst probíhajících insolvenčních řízení v roce 2009 oproti předcházejícímu roku 2008. V roce 2010 byla souhrnná data vůči roku 2008 navýšena téměř dvojnásobně a více. V tabulce jsou uvedena pouze vybraná data a to z důvodu posouzení nejvýznamnějších ukazatelů.

Pro zajímavost uvádím, že z celkového počtu 66 zamítnutých insolvenčních návrhů bylo 52 návrhů, které byly zamítnuty dle § 144 insolvenčního zákona. Soud zamítne insolvenční návrh ve chvíli, kdy je soudem stanový likvidátor k likvidaci firmy. Pokud je společnost v likvidaci bez majetku a likvidátor podá návrh na zahájení insolvenčního řízení, návrh je zamítnut a usnesení o zamítnutí insolvenčního návrhu slouží jako podklad pro výmaz společnosti z obchodního rejstříku.

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka Liberec eviduje zhruba 5 % celorepublikového nápadu nových věcí.

5 Zhodnocení ukazatelů a navržená řešení

V první části budou zhodnocena jednotlivá vybraná a analyzovaná odvětví ekonomiky. Další část je zaměřena na možná opatření, která by mohla snížit náklady firem při ekonomických problémech, snížit náklady státu při hospodaření se státními financemi, popřípadě jiná řešení, která by mohla v následujících letech i desetiletích snížit rychlost zadlužování.

5.1 Zhodnocení ukazatelů

Ve stavu samosprávy v letech 2008 - 2010 došlo ke zvýšení zadluženosti jednotlivých okresních měst. Důvodem však není samotný vliv hospodářské recese na hospodaření ať už Libereckého krajského úřadu, nebo měst Česká Lípa, Semily, Liberec a Jablonec nad Nisou, ale vyšší výdaje související s hospodařením, naplánované a schválené investice, popřípadě vznik nových institucí, jichž jsou obce a kraje zřizovatelem. Každé město hospodaří s určitým rozpočtem a nemůže tak rychle omezit své výdaje. Došlo sice ke snížení daňových i nedaňových výnosů, avšak města většinou snížila své investiční výdaje, což pomohlo stabilizovat rozpočty. Provozní výdaje též nemohly být razantně omezeny a to z důvodu životní potřeby poskytnutých finančních částek institucím, jejich zřizovatelem jsou města a kraj.

Stav průmyslu byl znatelně zasažen hospodářskou recesí České republiky a ekonomickou krizí svých odběratelů. Z důvodu exportního zaměření většiny velkých podniků v průmyslu, došlo ke snížení odbytu, což mělo za následek snížení ekonomické činnosti, snížení výnosů, následné omezení počtu zaměstnanců, v horším případě i ukončení ekonomické činnosti. Z Libereckého kraje byl nejpostiženější textilní, sklářský a automobilový průmysl. Z důvodu zavedení „šrotovného“ v Německu a ostatních zemích došlo k zastavení propadu výroby v automobilovém průmyslu, i když v určitém časovém horizontu. V roce 2010 byla situace v automobilovém průmyslu stabilizována. Ve sklářském průmyslu byl nejvíce postižen CRYSTALEX CZ a.s., který ukončil svou činnost v roce 2009. V roce 2010 již společnost vlastnil nový majitel, byla obnovena výroba, bohužel s velice sníženým počtem zaměstnanců. Samotný problém CRYSTALEXU CZ a.s. již byl řešen v předchozí kapitole, proto je pouze upozorňováno na fakt, že sklářský průmysl je aktuálně celosvětově dobýván čínskými

výrobci, proto zde můžeme mluvit o krizi v českém sklářském průmyslu. Podobný problém měla i společnost JABLONEX GROUP a.s., která se specializovala na výrobu a prodej bižuterie v Jablonci nad Nisou. Tato firma ukončila svou činnost a společnosti, které sdružovala, se osamostatnily a vyvíjí svou činnosti dále. Stavební průmysl zasáhla ekonomická recese se zpožděním a to z důvodu časové náročnosti plánování a přípravy staveb včetně vyřizování potřebných povolení. Omezení výstavby mohlo být způsobeno zadlužením obyvatelstva, kdy lidé, pokud ztratili práci, museli řešit svou finanční situaci a třeba odložit výstavbu či dostavbu svých domů.

V oblasti nezaměstnanosti je asi největší vliv hospodářské recese. Jak již bylo zmíněno, díky ukončení výroby v novoborském CRYSTALEXU CZ a.s., a krizi v automobilovém průmyslu došlo k nárůstu nezaměstnanosti v roce 2009. Nejvíce byl zasažen okres Česká Lípa, kde míra nezaměstnanosti vystoupila na hranici 13 %. Následně okres Jablonec nad Nisou dosáhl míry nezaměstnanosti ve výši 12 %. Okres Liberec díky vyšší možnosti zaměstnanosti dosáhl pouze míry 10 % nezaměstnanosti. Nejlépe ze všech hodnocených okresů dopadl okres Semily, kde míra nezaměstnanosti činila pouhých 9,5 %.

V rámci zadluženosti byl nejvíce zasažen Moravskoslezský a Ústecký kraj. Z důvodu souhrnné statistiky nelze určit přesný počet zadlužených domácností a podniků. Pokud mluvíme o zadlužené osobě či firmě, neznamená to ještě, že by na ni bylo evidováno exekuční řízení, popřípadě podán insolvenční návrh. Zadluženost ekonomických subjektů není jen v Libereckém kraji, je to všeobecný problém, ekonomická krize jen urychlila pád nezdravých firem, které byly již před vypuknutím recese na pokraji svých sil.

Oblast hodnocení exekučního řízení je velmi těžká. S počtem let, kdy funguje institut soukromého exekutora, roste počet nařízených exekucí. Zásadním problémem pro objektivní hodnocení zásahu hospodářské recese na obyvatelstvo je fakt, že s vyšším počtem poskytnutých půjček lidem souvisí i nárůst počtu vedených exekučních řízení na jednoho člověka. Ano, počet exekucí pravidelně zvyšuje každým rokem. Pouze v roce 2009 došlo k většímu nárůstu nařízených exekucí a v roce 2010 byl zaznamenán propad počtu nařízených exekucí. Můžeme říci, že existuje přímá úměra počtu nařízených exekucí ku počtu obyvatel, ve kterém dlužníci žijí. V krajském městě Liberci byl největší počet nařízených exekucí, nejmenší počet nařízených exekucí byl zaznamenán ve zkoumaných letech v okrese Semily.

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka Liberec vyřizuje zhruba 5 % z celkového počtu všech vedených insolvenčních řízení v České republice. Ze zkoumaného regionu největší podíl na zahájených a vedených insolvenčních řízeních má okres Česká Lípa a poté okres Jablonec nad Nisou. Lepší hodnocení má okres Liberec a poté okres Semily.

Pokud bychom si chtěli odpovědět na otázku, zda za pádem tolika společností skutečně stojí ekonomická krize, museli bychom každou firmu detailně analyzovat, zjišťovat její stav.

Jednotlivé statistiky dopadu krize na různá odvětví ekonomiky bohužel nejsou zpracovány a z tohoto důvodu podrobná zkoumání zásahu ekonomickou, finanční a hospodářskou krizí nemohou být přesně zpracována. Z toho vyplývá, že hodnotit dopady této krize na situaci a vývoj jednotlivých regionů není z hlediska zmíněné dostupnosti statistických údajů možné v podrobnějším územním členění. V rámci různorodých odvětví se navíc tato krize projevuje s určitým časovým rozpětím a to i vzhledem k závislosti těchto odvětví na vývoji zahraničních trhů. V tomto ohledu představuje diplomová práce pouze snahu hodnotit dopady hospodářské krize na vybraná odvětví ekonomiky České republiky.

5.2 Navržená řešení

Dále jsou navržena opatření, která by mohla pomoci v boji s nezaměstnaností či zadlužeností, které jsou mou osobou vnímány jako největší problém vyvolaný recesí.

- jako první velice důrazně zmiňuji finanční gramotnost – pokud rodina není schopna již od útlého věku dítěte ve výchově dát důraz na hospodaření rodiny s financemi, měl by tuto roli převzít stát a v rámci povinné školní docházky dokázat žákům představit hospodaření, poučit a pokud možno i předvést příklady následků špatného hospodaření s financemi rodiny, omezení reklam nabízejících bankovní a nebankovní půjčky,
- zaměstnání v chráněných dílnách nejen pro zdravotně znevýhodněné, ale třeba i pro osoby důchodového věku, efektivnější využití veřejně prospěšných prací, omezení podpor v nezaměstnanosti lidí, kteří nechtějí aktivně hledat zaměstnání a více rekvalifikačních programů, regulace dávek SSP – snížení dávek státní sociální podpory v případě, kdy člověk zůstane bez finančních prostředků sám svou vinou

a odmítá zaměstnání, efektivnější čerpání dotací z fondů EU pro podporu podnikání, pro podporu zaměstnanosti, inovace,

- zkrácení pracovní doby – pokud by došlo v podniku se špatnou ekonomickou situací ke snížení počtu odpracovaných hodin, mohlo by to znamenat sice snížení mzdových nákladů, ale nemuselo by dojít k propouštění zaměstnanců,
- kontrola efektivnosti práce ve státní správě a její zvýšení, regulace počtu zaměstnanců ve státní správě, provázanější soukromý a státní sektor – v rámci finančního odměňování a mezd by měl být alespoň podobný systém v obou sektorech. V roce 2009, kdy Českou republiku zasáhla ekonomická krize, došlo ke snížení odbytu a tím i k ekonomickým problémům podniků, většině zaměstnanců v soukromém sektoru byla snížena mzda okamžitě o 5 – 10 %, v některých sférách i více až o 20 – 30 %, kdežto v soukromém sektoru ke snížení mezd došlo velice pozvolna a s časovým zpožděním, tedy v roce 2010 a v dalších letech,
- omezení dvoukolejnosti výkonu rozhodnutí a exekucí – pokud by podobnou agendu, kterou nyní vykonávají jak okresní soudy, tak soukromí exekutoři vykonávala pouze jedna instituce, tedy soukromí exekutoři, došlo by k úspoře prostředků vynakládaných ze státního rozpočtu do rozpočtů soudů. V současné době se asi 20 % finančních prostředků vynakládá na stejnou agendu, kterou vykonávají soudní exekutoři. Lze předpokládat, že sloučení agendy by tyto náklady klesly asi na 1 - 2%.

Závěr

Cílem této diplomové práce bylo zhodnotit dopad finanční krize na odvětví ekonomiky Libereckého kraje. V první části byla popsána historie vzniku finanční krize v USA, která se postupně rozrostla do celosvětových rozměrů. Následně byla krátce charakterizována ekonomická situace zemí Evropy a také České republiky.

V druhé části diplomové práce již byla věnována pozornost jednotlivým vybraným odvětvím ekonomiky a to především stavu samosprávy, průmyslu, nezaměstnanosti a zadluženosti obyvatel a ekonomických subjektů v kraji.

Hlavním cílem bylo posoudit, zda a jakým způsobem byl zasažen finanční krizí Liberecký kraj. Dle zhodnocení ukazatelů v předcházející kapitole znovu opakuji, že finanční krize zasáhla Českou republiku v počátku roku 2009, byla sice rychle překonána, ale jejím důsledkem je aktuální ekonomická neboli hospodářská recese.

Domnívám se, že finanční krize, především takovým způsobem, jako například zasáhla ekonomiku USA ve 30. letech minulého století, Českou republiku nezasáhla. Především se hovoří globálně o ekonomické, nebo také finanční krizi, ale musím konstatovat, že se ekonomika nachází v recesi.

Liberecký kraj hospodářská recese postihla, především v oblastech průmyslu. Se snížením výnosů z činnosti ekonomických subjektů, v horším případě ukončením jejich činnosti se zvyšuje míra nezaměstnanosti a následně se zvyšují náklady státu při zabezpečování občanů v nezaměstnanosti. Dalším dopadem zhoršení ekonomické činnosti subjektů je snížení výnosů firmy, což může znamenat snížení mezd zaměstnanců a tím i následné zhoršení platební morálky jak samotného ekonomického subjektu, tak i jeho zaměstnanců. Tím je způsobena platební neschopnost, zvýšení rizika zadluženosti a následného zahájení nuceného výkonu rozhodnutí ať už proti ekonomickému subjektu, tak občanům celé České republiky. Jen stěží jde opustit tento začarovaný kruh, pokud se do něho již jednou dostaneme.

Seznam použité literatury

BŘEZINOVÁ, H. *Ekonomické aspekty insolvenčního zákona*. 1. vyd. Praha: BOVA POLYGON, 2009. 196 s. ISBN 978-80-7273-159-6.

CÍSAŘOVÁ, E.; PAVEL, J. *Průvodce komunálními rozpočty aneb jak může informovaný občan střežit obecní finance*. Praha: Transparency International – Česká republika, 2008. 94 s. ISBN 978-80-87123-06-5

DRBOHLAV, J.; POHL, T. *Pohledávky z právního, účetního a daňového pohledu*. 2., přepracované vyd. Praha: ASPI, a.s., 2006. 220 s. ISBN 80-7357-162-5.

ČSÚ. *Statistická ročenka Libereckého kraje 2009*. Liberec: Český statistický úřad. 2009. 390 s. ISBN 978-80-250-1978-8

FOSTER, J. B. *Velká finanční krize: příčiny a následky*. 1. české vyd. Všeň: Grimmus, 2009. 160 s. ISBN 978-80-902831-1-4.

HOLMAN, R. *Ekonomie*. 4. aktualizované vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. 710 s. ISBN 80-7179-891-6

JANÁČKOVÁ, S. *Krize eurozóny a dluhová krize vyspělého světa*. 1. vyd. Praha: CEP – Centrum pro ekonomiku a politiku. 2010. 99 s. ISBN 978-80-86547-95-4

KLVAČOVÁ, E., MRÁČEK, E., MALÝ, J., WAWROSZ, P., SEREGHYOVÁ, J., *Světová ekonomická krize: příčiny, projevy, perspektivy*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2009. 101 s. ISBN 978-80-7431-012-6

KNAUER, J. *Příčiny krize*. 1. vyd. Brno: Tribun EU, s.r.o., 2010. 54 s. ISBN 978-80-7399-925-4

KOVANDA, L. *Příběh dokonalé bouře a hovory (nejen) s laureáty*. Praha: Mediacop s.r.o., 2010. 112 s. ISSN 1804-1701

MACH, M. *Makroekonomie pro inženýrské studium*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1993. 188 s. ISBN 80-7079-269-8

PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4

SIMON, H. *Jak na krizi 33 okamžitých opatření pro Vaši firmu*. 1. vyd. Praha: Managementr Press, s.r.o. 2009. 204 s. ISBN 978-80-7261-204-8

SVAZ MĚST A OBCÍ. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách 2010*. Praha. 2010. 184 s. ISBN 978-80-254-8660-3

TOMEŠ, Z., a kol. *Hospodářská politika*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck. 2008. 262 s. ISBN 978-80-7400-002-7

WOODS jr., T. E. *Krach*. 1. vyd. Praha: Dokořán, s.r.o. 2010. 222 s. ISBN 978-80-7363-273-1

Seznam bibliografických záznamů

DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. *Objem veřejných zakázek vloni dosáhl 239 miliard Kč.* [online]. 2011-3-2 [cit. 2011-10-01]. Dostupný z WWW: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6475770>

DUBSKÁ, D. *Dopady světové finanční a hospodářské krize na ekonomiku České republiky.* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2010-11-15 [cit. 2011-11-11]. Evropská ekonomika. (PDF) Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/p/1156-10>

FISCHER, J. *Sdělení Českého statistického úřadu ze dne 18. září 2007 o zavedení Klasifikace ekonomických činností.* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2007-09-18 [cit. 2011-11-14]. (PDF) Dostupný z WWW: [http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/sdeleni_%28cz_nace%29/\\$File/sdelen%C3%AD_CZ-NACE.pdf](http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/sdeleni_%28cz_nace%29/$File/sdelen%C3%AD_CZ-NACE.pdf)

HRUŠOVÁ, M. *Dlužníkem snadno a rychle. Zjistěte si, zda náhodou nejste v registru.* [online]. 2011-08-11 [cit. 2011-11-14]. Dostupný z WWW: <http://www.hypindex.cz/clanky/dluznikem-snadno-a-rychle-zjistete-si-zda-nahodou-nejste-v-registru/>

JANÁČKOVÁ, S. *Krize eurozóny a dluhová krize vyspělého světa.* 1. vyd. Praha: CEP – Centrum pro ekonomiku a politiku. 2010. [cit. 2011-11-10]. s. 33, s. 42. ISBN 978-80-86547-95-4

KLVAČOVÁ, E., MRÁČEK, E., MALÝ, J., WAWROSZ, P., SEREGHYOVÁ, J., *Světová ekonomická krize: příčiny, projevy, perspektivy.* 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2009. [cit. 2011-10-15]. s. 9, s. 34, s. 36. ISBN 978-80-7431-012-6

LIBERECKÝ KRAJ. *Výroční zpráva Libereckého kraje pro rok 2009.* [online]. [cit. 2011-10-08]. s. 20. (PDF) Dostupný z WWW: <http://kancelar-hejtmana.kraj-lbc.cz/page2924>

SVAZ MĚST A OBCÍ. *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách 2010*. Praha. 2010.
[cit. 2011-10-18]. s 28. ISBN 978-80-254-8660-3

Ostatní literatura

Internetové odkazy

<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6475770>

<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6441251&ht=zadlu%9Eenos>

<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6432275&ht=Liberec>

<http://www.creditbureau.cz/Novinky/Novinky/Pages/Od-ledna-zbankrovalo-o-polovinu-v%C3%ADce-firem-ne%C5%BE-loni.aspx>

Zákony

Česko. Zákon č. 563/1991 Sb. ze dne 12. prosince 1991 o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. In Sbírka zákonů České republiky 1991, částka 107, s. 2802.

Česko. Zákon č. 120/2001 Sb. ze dne 28. února 2001 o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) ve znění pozdějších předpisů. In Sbírka zákonů České republiky 2001, částka 48, s. 3059.

Česko. Zákon č. 99/1963 Sb. ze dne 4. prosince 1963, občanský soudní řád ve znění pozdějších předpisů. In Sbírka zákonů České republiky 1963, částka 56, s. 1.

Česko. Zákon č. 513/1991 Sb. ze dne 5. listopadu 1991 obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In Sbírka zákonů České republiky 1991, částka 98, s. 2474.

Česko. Zákon č. 40/1964 Sb. ze dne 28. února 1968 občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In Sbírka zákonů České republiky 1968, částka 19, s. 1.

Česko. Zákon č. 182/2006 Sb. ze dne 30. června 2006 o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů. In Sbírka zákonů České republiky 2006, částka 62, s. 2130.